

Alevilikte Cem

**Cemde Okunan Gülbanklar, Dualar,
Deyişler, Mersiyeler, Duazlar**

Remzi Kaptan

Alevilikte Cem

**Cemde Okunan Gülbanklar, Dualar,
Deyişler, Mersiyeler, Duazlar**

Remzi Kaptan

2017

Alevi Toplumu Alevitische Gemeinde (ATAG) e. V.

Tauben Str. 20, 70199 Stuttgart

Tel: 0173 780 56 17

www.alevitentum.de

alevitentum@yahoo.de

Remzi Kaptan, 1976 yılında K. Maraş'ta doğdu.

Temel çalışma alanı başta Alevilik olmak üzere dinler ve inançlardır.

Yazarın konuyla alakalı çok sayıda araştırmaları, makaleleri vardır.

Kitapları farklı dillere çevrilen yazarın öykü ve şiir çalışmaları da mevcuttur.

İletişim:

remzi.kaptan@yahoo.com

İçindekiler

1. Cem	6
2. Cem açılış gülbankı	9
3. Cem de On İki Hizmet	10
4. Süpürgeci (Faraş/Ferraş) hizmeti gülbankı	12
5. Meydan postu seccade hizmeti gülbankı	14
6. İbriktar/Tezekar hizmeti gülbankı	16
7. Zakir ve Zakirlik	18
8. Çerağ/Delil	20
9. Saka hizmeti ve gülbankı	25
10. Lokma	28
11. Duaz ve Deyiş	31
12. On iki hizmet deyişi	32
13. Tevhit	35
14. Mersiye	39
15. Miracname	41
16. Bizim Semahımız İlahi Bir Aştır	45
17. Rızalık	47
18. Cemde Özünü Dara Çekmek	49
19. Erenlerin Cemini Nasıl Anlatmalı	51

20. Cem İbadetinin Ayrıcalığı	54
21. Alevilerin Cemleri Tiyatro Oyunu Değildir.....	58
22. Cemevi Alevilerin ibadethanesidir.....	61
23. Kırklar Ceminde Semah Nasıl Dönülürdü	64
24. Semah Bir Folklor Oyunu Değildir	67
25. Bütün İnsanlık İçin Dua Etmek	69
26. Şahım Bize Kırklar Derler	73
27. Cem Meydanı Nasip Meydanıdır	78
28. Dua Etmek Ve Duaların Kabulü	81
29. Cem İbadetinin Amacı Nedir ve Cem İnsanın ve Toplumun Hangi ihtiyacına Cevap Veriyor?	84
30. Döndüğümüz Çark-ı Pervazlar	88
31. Cem İbadettir	90
32. Remzi Kaptan'ın Özel Gülbankları (Duaları)	93

Cem

Cem, Alevilerin toplu halde yaptıkları ibadetin adıdır.

Kavram olarak Cem Arapça bir kelime olup toplanma, birikme, bir araya gelme manasına gelmektedir.

Cem'in kaynağı **Kırklar Cem'idir**.

Cem ibadetini diğer inançlardaki ibadetlerden farklı kılan en önemli unsur; Cem de bulunanların aynı zamanda toplumda hesap vermekle yükümlü olmalarıdır. Cem de bulunanlar bir birlerinden **Razı Olmak** zorundalar.

Cem de bulunan bir kişi başka bir kişiye dargınsa, bu iki kişinin dargınlıkları giderilmeden, barışmaları sağlanmadan Cem'e başlanmaz.

Alevilerin toplu anlamda temel ibadeti olan Cem, bir **DEDE**'nin (veya Ana'nın) gözetiminde, önderliğinde yerine getirilir.

Cem ibadetine katıl, hırsız, yolsuz, düşkün kimseler giremez.

Cem ibadetini kısa bir şekilde tanımlamak mümkün değil. Bu anlamda Cem'in ne olduğunu ve nasıl uygulandığını tam manasıyla kavramak için en yakındaki Cem evine gidip bilgilenmek gerekiyor.

Buraya kadar cem hakkında genel bilgiler verdik. Cemin anlam ve öneminin kavranılması için biraz daha detaylandırmak gerekiyor.

Son yüz yıldır kendinden mahrum kalan dimağların tekrar öze dönüşlerinin en esaslı yolu cemlerden, cem olmaktan geçer. Toplumsal düzenin ve bireysel iç huzurun yolu, yani kendisiyle, doğayla ve çevresi ile barışık bir kişilik olabilmenin yolu; yüz yılların ötesinden süzülüp gelen değerlerle buluşmaktan geçer.

Belki tam manasıyla günümüz cemleri o olması gereken nurani atmosferlerin hakim olduğu boyutları, asırlardır cemlerden uzak kalanlara yansıtmıyordur. Bir çok yönüyle –pratik manada-eksiklikler, yetmezlikler olabilir. Bütün bu eksiklikler, yetmezlikler, praktize edenlerin ham ervahlıkları, bilinç bulanıklığı cemleri gerçek amacından daha az işlevli hale getiriyor olabilir. **Bütün bu olumsuz diyebileceğimiz pratik durumlar cemlerin anlam ve öneminden bir eksilme meydana getirmiyor.**

Her şeye çok çabuk bir şekilde ulaşıp tüketildiği bu zamanlarda, cemde aynı şekilde yaklaşanlar bir menzil almazlar.

Pratikte bazı yetmezlikler yaşanıyor. Ancak bütün olumsuzluklara rağmen samimiyetle cem olmak isteyen, ikrarına sadık olanların kısa sürede cemin gerçek mana ve anlamını kavrayacaklarına, daha doğrusu cemi yaşayacaklarına şüphe yok. Ancak ihlaslı olmayan, şüpheli yaklaşan, cem meydanına bütün kötü duygu ve düşüncelerden arınmamış olarak gelenler için cem meydanı bir dar meydanı olacaktır.

Cem girerken ilk samimiyet sınavı girişte başlar. Cem meydanının kapısına niyaz edilir. Eşiğe basılmadan meydana varılır. Bunlardan önce ceme gelirken bütün art niyet ve ön yargılardan arınmış olarak, sadece bilinç yoluyla değil, aynı zamanda duygu yoluyla da, sezgisel olarak da cem yaşanılmaya çalışılır.

Cemden, semahtan, lokmadan, ferraştan, gülbanktan, gözcüden, ikrardan, 4 kapı 40 makamdan, deyiş ve duazdan, musahiplikten, çerağdan, dededen... ve daha nice sır içinde sırdan, yol içinden yoldan bihaber olan bilinç ve duyguların cemi basite almamaları gerekiyor. Eğer çok ucuz ve basit şekilde bir yaklaşım gösterilirse, bir tiyatro seyrederek gibi yaklaşılırsa; o vakit asırlardır insanları ve

insanlığı cemden mahrum bırakmak isteyen yezitlerin amaçları gerçekleşmiş olur.

Cem; huzuru arayanların, düzeni mükemmel şekilde kurup kurumlaştırmak isteyenlerin, kendini bilmek isteyenlerin, arınıp aklanmak isteyenlerin, ölüp yeniden doğmak isteyenlerin, sırrı hakikate ermek isteyenlerin, var olmak için yok olmayı göze alanların, semah dönüp gökyüzüne ağanların... dır.

Cem, ikrar verip ikrarına sadık olanlarıdır.

Dara durmaktır cem, Mansur misali.

Aşkınlığın, yüceliğin yaşandığı, yaşatıldığı meydandır cem meydanı. Eğrinin düz olduğu, yalanın yersiz olduğu, Hakkın ve can`ın esas olduğu, bir olduğu meydandır cem meydanı.

Cem; mükemmelliğe, insanı, İnsani Kamil olmaya götüren yoldur.

Cemde okunan gülbanklar

Cem açılış gülbankı

Bismişah, Allah Allah. Akşamlar hayır ola, hayırlar feth ola, şerler def ola, demler daim, Cemler kaim ola. Hazır-gaip, zahir-batın cem erenlerinin nuru cemalları aşk ola.

Ehlibeytin, Üçlerin, Beşlerin, Yedilerin, Oniki İmamların, Ondört Masum Pakların, Onyeddi Kemerbestlerin, Kırkların, cümle erenlerin katarından, didarından ayırmaya.

Her dilde bir dilek, her gönülde bir murat vardır. İnandığımız, güvendiğimiz yüce Yaradan, dilde dileklerimizi, gönülde muratlarımızı vere.

Allah, namerde-merde muhtaç eylemeye. Duvarımızdan taş, gözlerimizden yaş dökmeye. Genç yaşta ölüm, ihtiyarlıkta zulüm vermeye. Hak; evimizin, toplumumuzun ağız tatlılığını bozmaya.

Huzur vere, dertlerimize derman, hastalarımıza şifa, borçlarımıza eda nasip eyleye. Yolumuzu yolsuza, yüzümüzü nursuza uğratmaya.

Gökten hayırlı rahmetler, yerden hayırlı bereketler; ana-babasına, toplumuna hayırlı evlatlar vere.

On sekiz bin alemle mümin, Müslim cümle kardeşlerimizi Muhammed- Ali gülbangından mahrum eylemeye.

Çağırdığımızda, bunaldığımızda Hızır yoldaşımız; Şah-ı Merdan Ali kardaşımız, Hünkar Hacı Bektaş Veli de haldaşımız ola.

Duası bizden, kabulü Allah'tan ola.

Gerçekler demine, evliya keremine, gönüller birliğiyle gerçeğe Hû diyelim.

Cem de On İki Hizmet

Cemlerimiz ve cemlerimizdeki her uygulama asıl olarak tüm yaşantımızın cem halinde yaşanması gerektiğinin adeta mikro örnekleridir.

Bir bütün olarak cemimize, cemimiz de ki on iki hizmete bu nazarla bakmamız gerekiyor.

Cemlerimizde bir araya gelip, birlik olup ibadetimizi yapıyoruz.

Cemlerimizde Yüce Yaratıcıya ibadetle beraber; var olmanın, can olarak bedenleşip varlık meydanına çıkmış olmamızın, görünür aleme gelmiş olmamızın bilinci ve sorumluluğuyla hem kendi özümüze karşı hemde toplumu karşı hesap vermeye de yükümlüyüz.

Cemlerimizdeki her dua, her deyiş, her uygulama bir bütün olarak bizleri insanlık bilincinin zirve noktasına taşıyor ve daimi olarak orada kalıp insan-ı kamil olmamıza olanak veriyor.

Cemimizdeki on iki hizmetin hem zahiri hemde batını anlamda anlamları vardır. Bunları yeri geldiğinde açıklıyoruz. Burada kısaca başlıklar şeklinde on iki hizmetin neler olduğuna bir göz atalım.

Dede/Pir/Mürşit: Bu hizmete pirlilik hizmeti diyoruz. Cemin genel gidişatını pir belirliyor.

Rehber: Cemi yönetmekle görevli pirin yardımcısıdır rehber.

Çerağ/Delil: Cem meydanı ile beraber gönülleri ve bilinçleri aydınlatandır delil.

Gözcü: Gönül gözü ile bakıp ham ervahları hamlıklarından dolayı uyarandır.

Zakir: Sesi ve sazı ile birlik halinde dile gelmemizdir.

Süpürgeci: Cem meydanı ile beraber gönülleri ve art düşünceleri temizleyendir.

İznikçi/Meydancı: Cem meydanının dirliğini, düzenini sağlayandır.

Niyazcı/Kurbancı/Lokmacı:

Helal kazançla elde edilmiş lokmaların cem meydanına ayırım gözetilmeksizin getir adaletli şekilde dağıtandır.

Saka:

İmam Hüseyin'in şahsında yaşamın var olması ve devam etmesinin önemini canlara idrak ettirendir.

Tezekar/İbriktar:

Bedensel temizlik ile beraber düşünsel ve duygusal yıkanmadır.

Peyikçi/Haberci:

Duymadım, bilemedim dememek için görevlidir peyikçi.

Kapıcı:

Kötü duygu ve düşüncelerin pir u pakların meydanı olan cem meydanına gelmemesini sağlayandır.

Süpürgeci Hizmeti

Süpürgeci (süpürgeci hizmetinin bir diğer adı da faraştır) hizmeti, sadece cemde cem meydanını süpürmek, temizlemek, pir u pak hale getirmek değildir. Böyle yapmak zahiri anlamdadır.

Süpürgecinin cem meydanında süpürge ile (veya elini süpürge gibi yaparak) silip süpürdüğü aslında gönlümüzdeki kirdir. Ruhumuzdaki kibirdir, benliktir.

Cemimizde ki süpürgecilik hizmeti çevre temizliğine önemi işaret ettiği gibi insana ve doğaya düşman, kirli ne varsa onlarında temizlenmesi, silinip süpürülmesidir.

Arınmışlar topluluğu olan Güruh-u Naciyelerden olma isteğinin süpürülmeye görünür hale getirilmesidir süpürgecilik hizmeti.

Yezitlerin, Mervanların ve onların şahsında cümle kötülüklerin yer yüzünden silinmesi, bir daha yer yüzünde yaşam olanağı olmaması ve zamanın sahibi Mehdinin zuhur etmesinin sembolüdür süpürgecilik hizmeti.

Süpürgeci (Faraş/Ferraş) hizmeti gülbankı

Süpürgeci, süpürgesini eline alıp, üç kez “*Hü erenler! Hak-Muhammed-Ali'nin hizmeti geliyor...*” der, her seferinde bir adım atarak meydanın ortasına kadar gelir , süpürgeyi sağına indirip yere niyaz eder süpürgeyi alıp ayağa kalkar, ayakları mühürlü öne eğilir; “Allah, Muhammed, Ya Ali...” diye meydana üç kez süpürge çalıp, süpürge sol koltuğunda dara durur ve şu tercümanı okur:

“Destur Pirim!

*Güruh-i Nâci'yim, Kırklar Meydanı'nda süpürgeciyim
Pir divanında durucuyum*

*Hüseyin-i Kerbela için gözlerim kan yaştır
Lanet olsun Yezid'in bağı kara taştır
Erenler meydanında Aliyyel-Mürteza baştır
Pîrimiz Kırklar içinde Seyyid-i Ferraş 'tır
Allah eyvallah...Nefes Pîrdedir..."*

Süpürgeci hizmetini yerine getiren bu gülbankı okuduktan sonra dede süpürgeciye şu duayı verir:

*"Allah... Allah... Süpürgeci Selman, kör olsun Mervan, cennette Rıdvan
Zuhura gelsin Mehdi-i Sahib-zaman
Yardımcımız olsun Oniki İmam
Hizmetinden şefaata bulasın
Seyyid-i Ferraş 'ın himmeti üzerinde ola
Gerçeğe Hü..."*

(Süpürgecinin vereceği diğer bir süpürge tercemanı da şöyledir:
"Biz üç bacıyız, Gürüh-i Naci 'yiz, Kırklar Meydanı 'nda süpürgeciyiz.

Süpürgeci Selman, kör olsun Mervan, carımıza yetişsin Mehdi-i Sahip-zaman. Allah, eyvallah. Nefes Pir 'dedir..."

Dedenin süpürgeciye vereceği diğer bir dua da şudur:

*"Allah...Allah...Hayır hizmetin kabul yüzün ak ola.
Durduğun dardan, divandan iyilikler göresin.
Hak-Muhammed-Ali katarından, didarından ayırmaya.
Seyyid-i Ferraş 'ın himmeti üzerinde hazır ve nazır ola.
Hizmetinden şefaata bulasın.
Gerçeğe Hü..."*

Meydan postu seccade hizmeti gülbankı

Süpürgeci, meydana süpürge alıp duasını aldıktan sonra, bu hizmeti yerine getirecek olan can post'u (seccadeyi) kollarının üzerine alıp  kez: "*H erenler! Muhammed-Ali'nin hizmeti geliyor!*" der, her seferinde bir adım atarak meydanın ortasına kadar gelip dara durur ve Şu tercümanı okur:

"Destur Pirim!

Muhammed Mustafa'nındır bu seccade

Aliyyel Mürteza'nındır bu seccade

Hatice-i Kübra, Fatıma-yi Zehra'nındır bu seccade

Oniki İmamlarındır bu seccade

Pîrimiz Hünkâr Hacı Bektaş Veli'nindir bu seccade

Cem birliğine, sohbet sırrına, evliya keremine

H diyelim, Allah eyvallah

Nefes Pirdedir..."

Dede, postu seren hizmet sahibine Şu duayı verir:

"Allah...Allah..."

Post kadim ola, inkr feth ola.

Hayırlığa gelmiş, hayırlığa serilmiŐ ola.

*Kırklar meydanına serilen bu kutsal postun üzerinde sorgulanan
canların didarı cennet ola, günahları affola.*

Seccaden temiz, yüziün ak ola.

Hizmetinden şefaaf bulasın.

Dil bizden, nefes Hazret-i Pîr'den ola.

Gerçekler demine, Hü mümine Ya Ali...”

Duasını alan bu hizmeti yapan can, postu meydana serer, dört tarafına “ *Allah, Muhammed, Ya Ali, Hünkâr Hacı Bektaş Veli...*” diyerek niyaz eder, geri geri ve diz üzeri gider, yerine oturur

Tezekar

Cem ibadetindeki tezekar hizmeti (tezekarın bir diğeri adı da ibriktardır) bedensel temizliğı simbolize ediyor.

Genel olarak bir bacı ve kardeş tarafından yerine getirilen bu hizmet, sembolik olarak cemde hizmet sahiplerinin ellerine bir kaç damla su dökülmesi ve havluyla kurulunması ile gerçekleşir.

Tezekar hizmetinde yerine getirilen ve inananlarca yaşamlarının tümünde hakim kılınması istenen bedensel temizlik ile beraber ruhsal arınmadır da.

Günümüz medeniyetinin en önemli göstergelerinden birisi çevre ve bedensel temizliktir. Çevresini, evini, bedenini temiz tutmayan, doğayı kirletip kirli bıraktığı gibi bedenini de kirli bırakan birisinin doğru bir yaşamın sahibi olduğu söylenemez.

Tezekar hizmetinin amacı ve işlevi insanlara bedensel temizliğin önemini, hayatiyetini anlatmak, kavratmaktır. Bedensel kirlilik hastalıklara ve daha başka olumsuzluklara davetiyedir.

Bedenini, evini ve çevresini temiz tutmak insanın ulaştığı kamillik düzeyinin nişanesidir.

Bedenini ve çevresini temiz tutmak, temiz ve titiz olmayı yaşam biçimi haline getirmek, yattığı yatağından, oturduğu koltuğa kadar temiz kullanmak için maddi olarak çok birikime sahip olmak gerekmiyor. Önemli olan tezekar hizmeti ile simbolize edilen temizliğı yaşam biçimi haline getirmek, kural ve ilke olarak temizliğı esas almak, toplum içinde temiz kalmaktır.

Bedeni kirli olup üstü başı kokan, evi oturulamayacak derecede kirli olan birisinin kendi yaşamına yön verdiği kuşkuludur. Böylesi

bir kişinin arı ve duru canların meydanı olan cem meydanında yerleri yoktur.

Her kim ki cem meydanına gelip cem olmak istiyorsa bedeni ve üstü başı temiz olacaktır.

Tezekar/İbriktar hizmeti gülbankı

İbriktarın okuduğu gülbank:

“Destur Pîrim!

Ben gulam-ı Haydariyem

Adûdan etmem havf-u bâk

Çünkü bu hizmette örnektir bana Selman-ı Pâk

Gönlümüzü Hakka bağlayıp, yunduk, arındık, olduk pâk

Nefes pirdedir... ”

Dedenin, hizmetin yerine getirilmesinden sonra okuduğu dua:

“Allah...Allah...

Hizmetleriniz kabul, muratlarınız hasıl ola. İsteğinizi, dileğinizi

Hak-Muhammed-Ali vere. Elleriniz dert görmeye, gönlünüz

incinmeye.

Hizmetinizden şefaât bulasınız.

Selman-ı Pâk'in hüsnü himmeti üzerinizde ola.

Gerçeğe hü... ”

Zakir ve Zakirlik

*Zakir'in zikri saz ile
Kuran okur avaz ile
Mümin Müslim niyaz ile
Zakir sana haber olsun*

Cem bizlerin ibadetidir. Cemlerdeki 12 hizmette cem ibadetinin bölümleridir. Her hizmet bir sembol niteliğindedir ve bu sembol hizmetlerin yaşamın tümünde karşılığı vardır. Yani cemlerde hizmet ediyor olmamız sadece cemde yapmış olduğumuz bir kaç saatlik bir hizmet ile sınırlı değildir. Burada amaçlanan cem ibadetini yaşamın tümüne aksettirip yaşamaktır. Tüm yaşamı cem ibadeti atmosferinde yaşamak, daimi olarak ibadet halinde olmaktır.

Zakir olmayı ve zakirliği de bu kutsallık ve sorumluluk ile ele almak gerekiyor.

Zakirler, cem ibadetinde 12 hizmetten biri olan zakirlik hizmetini yerine getiriyorlar. Zakirler aynı zamanda ağır baskı koşullarında yani Aleviliğin güvencede olmadığı, Alevilerin inançlarını gizli tutmak durumunda kaldıkları, yol ve erkanın yürütülmediği veya gizlice yürütülmek zorunda kaldığı zamanlarda inancın devamı noktasında bellek taşıyıcılığı da yapıyorlar.

Bu yola hizmet eden herkes elbette önemli, saygın ve değerlidir. Fakat zakirlerin bellek taşıyıcı olmaları hasebiyle saygınlıkları, değerleri daha başka bir boyuttadır. Onlar adeta inancın güzelliğini-özünü sazları, sesleri ve şiirleriyle yüreklere ve bilinçlere kazıyanlardır.

İnancımızın, değerlerimizin yaşatılması, erkanımızın varlığını sürdürmesi noktasında zakirlerimizin bellek ve bilinç taşıyıcıları olmaları onlara ağır sorumluluklarda yüklemektedir. Eskiden zakirlerimizin 3 tane paslı tel ile yüreklere ve beyinlere kazdıkları ve bir daha çıkmayan bilinci yeni zamanlarda daha estetik ve güzellikte çağımızın zakirleri yapmalılar.

Cemlerimizde ve muhabbetlerde zakirlerimiz yolu yaşatmış ve yaşamış olan nice ulu ozanlarımız gibi sazları ile bütünleşebilmeli ve söyledikleri deyişlerin özüne uygun bir yaşamın sahibi olabilmeliler. Böyle olurlarsa, yani söyledikleriyle yaptıkları uyumlu olursa, sazlarını samimiyetle ve sözlerini içtenlikle, hissederek, yaşayarak söylerlerse ölümsüz eserler bırakırlar. Onlardan ulu ozanlarımız gibi ölümsüzleşirler.

Zakirlik hizmetini yerine getiren canların bir bütün olarak gelişmeleri ve hizmetlerini bu gelişmişlik ile yerine getirmeleri gerekiyor.

Gelişmişlik; estetikliktir, güzelliktir. Her tele dokunuşta, her dile gelen mısradaki insanı cezbe getirmeli, çok güçlü duygu ve düşünceler yaşatmalıdır.

Hizmet eden, hizmet ederken var olanın üstüne yeni değerler ve birikimler katan, gelişip güzelleşen tüm canların yolları aydınlık olsun.

Çerağ/Delil

Çerağ ve delil kelimeleri/kavramları genel manada bir birinden farklı anlamlara sahip olmakla beraber Alevi inancında birlikte kullanılan kavramlardır.

Çerağ kelimesi Farsça bir kelime olup kandil, güneş, mum, lamba, çıra anlamına gelmektedir.

Delil ise Arapça bir kavram olup rehber, yol gösterici, kılavuz anlamına gelmektedir.

Cemlerimizdeki on iki hizmetlerden biride çerağı yakma, başka bir kavramla delili uyandırma görevidir.

Bu hizmete hem çerağcı hemde delilci denilir.

Çerağ ve delil Alevi inancında bir birinin içine geçmiş, biri diğerinin yerine kullanılan, birbirini tamamlayan kavramlardır.

Bu elbette öylesine oluşmuş bir birliktelik değildir.

Bunun oluşumunun bir çok anlamı olmakla beraber asıl anlaşılması gereken veya anlam verilmesi gereken batını manasıdır. Dışsal/zahiri olarak bile bu kavramlar yan yana getirildiğinde anlamak isteyenler için epey anlamlar vardır.

Bir yandan ışık, diğer yanda yol göstericilik!

Çerağ yakıldığı, delil uyandırıldığı zaman salt gün yüzüne çıkan güzellikler, aydınlanan mekan değildir. Asıl aydınlanan insanın kalbi ve bilincidir.

Çerağ, Allah'ın nurudur.

Daha yer gök hiç bir şey yokken o nur vardı.

Her şey o nurdan meydana gelmiştir.

İşte çerağın yakılması o nurun bütünlüklü olarak, daim olarak yankısını bulmasıdır. Çerağın yakılması Muhammed Ali yolunun sevgiyle, aşkla olduğu kadar bilimle, irfanla bütün insanların yüreklerinin ve beyinlerinin aydınlanmasıdır.

Aydınlanan insan, kendini bilen insan varoluşa en anlamlı cevabı verendir. Aydınlanan, aydınlık olan, çerağ misali yanan çevresini de aydınlatır.

Bunlar ve bunlara benzer anlamları olan çerağın uyandırılması sadece cemle sınırlı kalmamalı.

Her Alevi inançlı insan perşembeyi cumaya bağlayan gece mutlaka delili uyandırmalıdır. İster tek başına olsun, ister ailesi ile olsun mutlaka dua/gülbank eşliğinden delili uyandırmalıdır.

İlk etapta ailenin anne babası delili uyandırmalı ama zaman zaman yaşı küçük de olsa çocuklara da bu görev verilmelidir.

Yine cemlerde olduğu gibi delili söndürmek yoktur.

Delili söndürmek yerine sır etmek vardır.

Nasıl oluyor bu sır etmek? Örneğin çerağ olarak eğer bir mum yakılmışsa –ki genelde mum yakılıyor- o vakit klasik olarak üfleyerek çerağ söndürülmez. Bunun yerine yine gülbank okunarak işaret parmağı ile baş parmak hafif ıslatılıp delil bu iki parmak ile sır edilir/dinlendirilir.

Nur suresi 35-36

Allah, göklerin ve yerin Nur'udur. Onun nurunun örneği, içinde çerağ bulunan bir kandile benzer. Kandil, bir sırça içerisindedir. Sırça, inciden bir yıldız gibidir ki, doğuya da batıya da nispeti olmayan bereketli bir zeytin ağacından yakılır. Bu ağacın yağı,

neredeysse ateş dokunmasa bile ışık saçar. Nur üzerine nurdur o. Allah, dilediğini kendi nuruna kılavuzlar. Allah, insanlara örnekler verir. Allah her şeyi bilmektedir.

Kandil, Allah'ın yükseltilmesine ve içinde adının anılmasına izin verdiği evlerdedir. Orada sabah-akşam O'nu tespîh eder.

Çerağı Ruşen, Fahri Dervîşan,
Zuhuru iman, Himmeti Piran,
Piri Horasan, Kürşadı meydan
Kuvveyi Abdalan, Kanunu Evliya,
Gerçeklerin demine hü.
La feta illa Ali la Seyfa illa Zülfükar
Bi nuru azametike ya Allah ya Allah ya Allah
Ve bi nuru nübüvvetike ya Muhammet ya Muhammet ya
Muhammet
Ve biri nuru velayetike ya Ali ya Ali ya Ali

Çün çerağı fahri uyandırdık, Huda'nın aşkına
Seyyid-ül Kevneyn Muhammed Mustafa'nın aşkına

Saki-i Kevser Ali'yyel Murtaza'nın aşkına
Hem Hatice Fatıma, Hayrünissanın aşkına

Şah Hasan, Hulki Rıza, hem Şah Hüseyini Kerbela
Ol imam-ı etkiya Zeynel Abanın aşkına

Hem Muhammed Bakir ol kim nesli Paki Murteza

Cafer -üs Sadık İmamı Rehmümanın aşkına

Musai Kazım İmamı Serfirazı ehli Hak
Hem Ali Musa Rızayı Sabiranin aşkına

Sah Taki ve Ba Naki hem Hasan-ül Askeri
Ol Muhammed Mehdi Sahip Livanın aşkına

Pirimiz üstadımız Bektaş Velinin aşkına
Haşre dek yanan yakılan aşikanın aşkına

Hata ettim Hüda yaktı delili
Muhammed Mustafa yaktı delili

Ol Ali Abâ'dan Haydar-ı Kerrar
Ali'yyel Murtaza yaktı delili

Hatice-Tül Kübra Fatima Zehra
Ol Hayrün Nisa yaktı delili

Hasan'ın aşkına girdim meydana
Hüseyn-i Kerbela yaktı delili

İmam Zeynel, İmam Bakır-ı Cafer
Kâzım Musa Rıza yaktı delili

Muhammed Taki'den hem Ali Naki
Hasan-ül Askeri yaktı delili

Muhammed Mehdiyi Ol Sahib-zaman
Eşiğinde Ayet yaktı delili

Bilirim Günahım hadden aşubdur
Hünkâr-ı Evliya yaktı delili

Oniki İmamdır bu nur Hatayi
Şir-i Yezdan Ali yaktı delili

Bismişah Allah Allah!
Allah'tan bize ulaşan çerağımız sonsuza dek kılavuzumuz olsun!
Çerağımız yansın yakılsın, Allah'ın nuru aşkına!
Çerağımız yansın yakılsın, Peygamberliğin nuru aşkına!
Çerağımız yansın yakılsın, velâyetin nuru aşkına!
Çerağımız yansın yakılsın, Ehlibeyt'in nuru aşkına!
Çerağımız yansın yakılsın, Pir Hünkâr Hacı i Veli Aşkına!
Çerağımız yansın yakılsın, yolumuzun, birliğimizin, dirliğimizin
aşkına!
Sonsuza dek bu çerağ yolumuzun ve yaşantımızın ışığı ola.
Gerçeğe Hü.

Saka Hizmeti

Saka hizmeti, cemde bulunan canlara su dağıtma hizmetidir.

Yaşam su ile başlamıştır ve su ile devam etmektedir. Suyun olmadığı bir dünya yaşamın olmadığı bir dünyadır.

Uzayın derinliklerini araştıranlar başka bir planette yaşamın olabilmesi için orada suyun olması gerektiğini söylüyorlar.

Su, yaşamdır.

Cemlerimizde ibadetin yani sıra 12 hizmetlerin tamamında olduğu gibi saka hizmeti ile de gerçeğe, yalnızca yaşamın ve varoluşun gerçeklerine vurgu yapılmaktadır.

Cemlerimiz varoluşun, hayatın devamının, kemaletin kısacası gerçeklerin/hakikatin sembollerle tekrar tekrar insana hatırlatılmasıdır ve bütün bu gerçeklerin ışığında hayatın yaşanmasıdır.

Saka hizmeti ile suyun dünya, tüm canlılar ve insanlar için anlamı ve önemi vurgulanıyor.

Saka hizmeti ile aynı zamanda Hz. Hüseyin ve Kerbela şehitleri anılır, onların anısına su dağıtılır ve mersiyeler okunur. Saka suyunu imam Hüseyin aşkına/anısına dağıtmak; inancı, yiğitliği ve dürüstlüğü simgeleyen Hz. Hüseyin'i sevgiyle anmak; kötülüğü, haksızlığı, zulmü, vahşeti, alçaklığı simgeleyen Yezit ve Yezit zihniyetini lanetlemektir.

Saka hizmetini yerine getiren, su dolu bir kabla (ve bardaklarla) gelip, üç kez:

-Hü erenler! Hak, Muhammed, Ali'nin hizmeti geliyor... der. Bu cümleyi her söyleyişinde bir adım atarak meydanın ortasına kadar

gelip, su kabını ve bardakları sağma indirip, yere niyaz eder, yine su dolu kabı ve bardakları eline alıp ayağa kalkar, ayakları mühürlü dâr'a durur ve şu tercemanı okur:

“Destur Pîrim!

Lutfuna muhtacız, eyle ihsan Ya Hüseyin

Derdimize senden derman eyle derman Ya Hüseyin

Gayriye muhtaç eyleme sevenleri el-aman

Sen medet kıl bizlere her dem Ya Hüseyin

Yüzbin kere lanet olsun o sapıtmış Güruha

Ahdi bozup şehit kıldılar onlar seni Ya Hüseyin

Güzel ismin hakkı için zikredeni darda koyma

Esenlik ver yaşlı gözle ağlayana Ya Hüseyin

İznin ile su getirelim aşkına vermek için

Aşkınla içenlere kıl âb-ı hayat Ya Hüseyin” der, suyu dualaması için sürahiyi dedenin önüne götürür ve dede şu gülbangı verir:

“ Allah...Allah...Erenlerin himmeti ile, Muhammed-Ali aşkına, Hazret-i İmam Hüseyin ile Kerbela'da susuz düşenlerin tertemiz ruhları yüzü suyu hürmetine, Fatma anamızın şefkatine, yolumuzu-erkânımızı kuran gerçek erenlerin hürmetine, bir yudum içenin bir damlası üzerine düşenin dualarını kabul eyle, günahlarını affeyle. Nur ola, sır ola, kalbe gevher ola. Dertlere deva, hastalara şifa, borçlara eda ola. Dil bizden, kerem Hazret-i Hüseyin-i Kerbela'dan ola. Yuf münkire, lanet Yezid'e, rahmet mümine olsun Gerçeğe hü...” Saka elindeki sürahidenden bir bardağa

birer yudumluk su koyarak, dede ile beraber üç kişiye su verir. Su verirken yüksek sesle:

*“Geçmişiz biz can-ü baştan Hak erenler aşkına
Can gözü dem-be-dem Hakk’ı görenler aşkına
Kerbela’da su içmeden can verenler aşkına
Gözüm yaşın sebil ettim , için İmam Hüseyin aşkına
Aşk olsun içenlere, rahmet göçenlere, lanet Yezid’e”* der.

Dede suyu içmeden önce cemaate *“Hüseyin-i Kerbela ve tüm şehitlerimizin anısına ve aşkına bir yudum suyu içmeme helallik veriyor musunuz canlar?”* diye sorar ve *“Bu su, Kerbela şehitlerinin suyudur. O mazlum ve masumlar gibi alnınız ak, gönlünüz pâk ola...”* diye dua eder.

Bundan sonra saka, meydanın çevresinde dolanarak elindeki sudan az miktarda olmak üzere tüm cemde oturanlara serper ve bu iş süresince yüksek sesle şu cümleleri tekrarlar: *“Allah’ın selamı üzerine olsun Ya Hüseyin. Muhammed Mustafa aşkına, Aliyyel Mürteza aşkına...Kerbela şehitleri aşkına...İmam Hüseyin ve onun yolunu sürenler aşkına...(su...su...) diye şehit olan masumların aşkına...Kerbela şehitlerinin yüzü suyu hürmetine, özümüzü, gönüllerimizi tertemiz eyle Ya Hüseyin...Sakkahüm Ya İmam Hasan...Sakkahüm Şah Hüseyin...Şefaate eyle damlası düşene Ya Hüseyin...Yardım eyle Allah Allah çağrışana Ya Hüseyin...”* der.

Lokma

Lokma gülbankı, helal bir emekle kazanılmış nimetlerle kurulmuş bir sofrada okunur.

Yalanla, hileyle, üçkağıtçılıkla elde edilmiş, başka insanların haklarının gasp edilmesi sonucu elde edilmiş kazançtan meydana gelen sofrada lokma gülbankı okunmaz.

Alevi yolu rızalık yoludur.

Bu yolun kurucuları bu yolu rızalıkla kurmuşlar ve bu yolu sürdürmüş olanlar, sürdürenlerde rızalıkla sürdürüyorlar.

Dolayısıyla kul hakkı yiyenler, haksız yere kazanç elde edenler, sömürücüler, hilebazlar, haksız kazanç elde etmeyi marifet sayanlar, insanları dolandırmayı yetenek bilenlerin bu yolda işleri yoktur. Bunların lokmaları helal değil, hizmetleri delil değildir.

Lokmalarımızın kabul, gülbanklarımızın makbul olması için lokmalarımızın helal kazançla elde edilmesi gerekiyor.

Hiç bir kul hakkı yemeden, hiç bir yalana-dolana başvurmadan alnımızın teriyle kazandığımız kazançla elde ettiğimiz lokmalarımız yiyene helal, yedirene delil olur.

O sofralarda Halil İbrahim'in bereketi ile dolar.

Yemekten önce

Bismişah..

Allah.. Allah..

Evvel Allah diyelim, kadim Allah diyelim.

Sofra Ali'nin, himmet Veli'nin.

Geldi Ali sofrası, şah diyelim.

Şah versin, biz yiyelim!

Allah, eyvallah.

Gerçekler demine Hü diyelim.

Yemekten sonra

Bismişah..

Allah.. Allah..

Nimmet-i Celil, bereket-i Halil, şefaati Resul, inayeti Ali, Himmet-i Veli ola.

Artsın eksilmesin, taşsın dökülmesin.

Bu gitti, ganisi gele.....

Hak Muhammed Ali bereketini vere.

Yeyip yedirenlere, pişirip kotaranlara, nur-i iman, aşk-u sevk ola.

Dertlere derman hastalara şifa ola.

Gittikleri yerde gam ve keder görmeye.

Üçlerin, Beşlerin, Yedilerin, On İki İmamların, Ondört Masumu Pakların, Onyeddi Kemberbestlerin, Kırkların, Rical ül gayp erenlerin ve Pir dergahına yazıla.

Yiyene helal yedirene delil ola.

Lokma hakkına, evliye keremine, cömertler cemine, gerçek erenler demine Hü diyelim...

Bismillah Bismişah Allah Allah

Hizmetleriniz kabul ola.

Muratlarınız hasıl ola.

Lokmalarınız, kurbanlarınız ulu dergaha yazılmış ola.

Emeğiniz zaya gitmeye.

Her iki cihanda yüzünüz ak imanınız pak ola.

Ömrünüz bereketli, yuvanız meserretli ola.

Hak Muhammed Ali kabul eyleye.

On İki İmamın katarından ayırmaya.

Ondört Masumu Pak, Onyeddi Kemeribest ve Kırklar şefaatçiniz
ola

İmam Hasan, şah Hüseyin, Hünkar Hacı Bektaş Veli defterine
kayıt ola.

Nur'u Nebi, Kerem-i Ali, Pirimiz Hacı Bektaş Veli gerçek erenler
demine Hü mümine ya Ali!

Duaz ve Deyiş

Duaz, Duazdeh'in kısaltılmış halidir. Duazdeh Farsça olup on iki (12) anlamına gelmektedir.

Duaz, cem ayinlerinde söylenen ve On İki İmamların adlarının geçtiği deyişlerdir. Bu deyişlerde Ayrıca On İki İmamların yanı sıra başta Hz. Peygamber ve Hacı Bektaş Veli olmak üzere Alevi ulularının adları geçmektedir.

Duaz için “deyişler”lerdir tanımını yaptık. Anlaşılır olması için böyle bir tanım uygundur. Ancak duaz bir nevi dua olarak da algılana bilinir.

Şüphesiz Alevilik ve Aleviler hakkında biraz bilgi sahibi olan kişiler için duaz'in, nefes'in, türkü'nün, deyiş'in farklı anlamlara sahip olduğu aşikardır. Fakat günümüz gerçekliği doğrultusunda genel bir tanım olması ve bu tanımın yaygınlaşıp kabul görmesi için Deyiş tanımı en uygun olanıdır. **Deyiş; Aleviliği çağrıştıran her melodinin adıdır.** Türkü, nefes, duaz bunlar da alt adlardır. Yoz ve yobaz üretimden farklı olunduğunun anlaşılması için Deyiş en uygun tanımlımadır.

On iki hizmet deyişi

Haktan bize nida geldi
Pirim sana beyan olsun
Şahdan bize name geldi
Rehberime haber olsun

Şah kuluna kıldı nazar
Dört kalıptan adem süzer
Zeval gelmiş cemi bozar
Gözcü sana haber olsun

Zakirin zikri saz ile
Kuran okur avaz ile
Mümin Müslim niyaz ile
Zakirlere haber olsun

Hak kuluna nazar eyler
Hakkın kelamını söyler
Mümin gelmiş mürvet diler
Peyik sana haber olsun

Mümmini çekti meydana
Münkiri sürdü zindana
Hizmet verildi Selman'a
Faraşçıya haber olsun

Mümin yolun yakın ister
Münkirlerden sakın ister
Delil yanmaz yağın ister
Delilciye haber olsun

Bu yola giden nâcidir
Erenler kardeş bacıdır
Cem kilidi kapıcıdır
Kapıcıya haber olsun

Zakirlerin zikri sazdır
Okunan deyiş düazdır
Mümin hak ile niyazdır
Niyazcıya haber olsun

Hak kuluna kıldı rahmet
Sana niyaz Ya Muhammed
Hizmet görüldü muhabbet
Tezekere haber olsun

Yola giden haslar hası
Mümin giyer Hak libası
Doldur ver engürün tası
Sakacıya haber olsun

Şah Hatayi'm varı geldi
Müminlerin kârı geldi
Hakkın armağanı geldi
İznikçiye haber olsun

Medet Allah medet, medet ya
Ali Bizi dergahından mahrum eyleme
Pirim Hünkar Hacı Bektaşî Veli
Bizi dergahından mahrum eyleme

Adem-i Seyfullah Adem hakkı için
Muhammet Mustafa Hatem hakkı için
Eyüb'e verdiğin sitem hakkı için
Bizi dergahından mahrum eyleme

Hasan' ın aşkına kıldım zarı
Şah Hüseyin dinimizin serveri
Alemin carısın cenabı bari
Bizi dergahından mahrum eyleme

Zeynel'in canına da kıldılar ceza
Muhammet Bakır'dır sırrı Mürteza
İmam Cafer Kazım Musa el Rıza
Bizi dergahından mahrum eyleme

Muhammed' im der ki didarım haktır
Taki Naki Askeri errahmanimdir
Severim Mehdi'yi niyazım vardır
Bizi dergahından mahrum eyleme

Tevhit

Muhammed'i candan sev ki,
Ali'ye Selman olasın.
Ehlibeyt'e gönül ver ki
Ali'ye Selman olasın.

Muhammed'i hazır bil ki
Canı Hakk'a nazır bil ki
Her gördüğün Hızır bil ki
Ali'ye Selman olasın.

Muhammed'e gönül kat ki
Ceht edip rehberine yet ki
Bir gerçekten etek tut ki
Ali'ye Selman olasın.

Hasan ile girdim ceme
Hüseyin sırrını deme
Musahipsiz lokma yeme
Ali'ye Selman olasın.

Zeynel Bakır, Cafer, Kâzım
Rıza'ya bağlıdır özüm
Hatırın kırma şahbazın
Ali'ye Selman olasın.

Taki'ye, Naki'ye eriş
Askeri'de biter her iş
Mehdi'nin sırrına karış
Ali'ye Selman olasın.

Şah Hatayi'm özün ırma
Gerçekler gönlünü kırma
Her ademe sırrın verme
Ali'ye Selman olasın.

Medet Ey Allah'ım medet
Gel dertlere derman eyle
Yetiş Yâ Ali Muhammed
Gel dertlere derman eyle.

Hasan, Hüseyin aşkına
Yardım ederler düşküne
İmam Zeynel'in aşkına
Gel dertlere derman eyle.

İmam Bakır'ın katına
Cafer'in ilmi zatına
Musa, Rıza hürmetine
Gel dertlere derman eyle.

Şah Taki'nin hem Naki'nin
İmam Hasan-ül Askeri'nin
Yargılamak senin şanın
Gel dertlere derman eyle.

Gelip Hak'tan dilek dile
Mehdi sahip zaman gele
Dedemoğlu secde kıla
Gel dertlere derman eyle.

Ol Kırkların ceminde
La ilâhe illallâh
Erenler meydanında
La ilâhe illallâh

Hak leylâhe illallah
La ilâhe illallâh
Ali mürşid güzel Şah
Şahım eyvallah eyvallah

El çaldılar dest-i kefe
Dediler ki cana sefa
Yetiş Muhammed Mustafa
La ilâhe illallâh

Hak leylâhe illallah
La ilâhe illallâh
Ali mürşid güzel Şah
Şahım eyvallah eyvallah

İmam Hasan meydanda
Şah Hüseyin irfanda
İmam Zeynel zindanda
La ilâhe illallâh

Hak leylâhe illallah
La ilâhe illallâh
Ali mürşid güzel Şah
Şahım eyvallah eyvallah

İmam Bâkır sultanı
İmam Câfer erkânı
Yetiş keremler kânı
La ilâhe illallâh

Hak leylâhe illallah
La ilâhe illallâh
Ali mürşid güzel Şah
Şahım eyvallah eyvallah

Mûsa-i Kâzım Şah'tır
Daim der Hakka şükür
İmam Rıza bin okur
La ilâhe illallâh

Hak leylâhe illallah
La ilâhe illallâh
Ali mürşid güzel Şah
Şahım eyvallah eyvallah

Takî, Nakî engine
Al'Asker'in dengine
Mehdi resul cengine
La ilâhe illallâh

Hak leylâhe illallah
La ilâhe illallâh
Ali mürşid güzel Şah
Şahım eyvallah eyvallah

Kalması imamlar derdi
Aşkını muhabbet verdi
Derviş Veli'nin virdi
La ilâhe illallâh

Mersiye

Mersiye, Kerbela vakasını işleyen, Ehlibeyte ve On İki İmamlara bağlılığı, sevgiyi dile getiren bir şiir türüdür.

Özelikle Muharrem Ay'ı boyunca söylenen ve Ehlibeyt taraftarlarının olduğu her coğrafyada ve her dilde söylenen ağıtlar bütünüdür mersiyeler.

Mersiyelerde zalim olana, haksız olana bir öfke var.

Yine mazlum olana, haklı olana bir sevgi ve sempati var.

Mersiyeleri salt ağıt boyutuyla algılamak eksiklik olur.

Mersiyeler bu noktada bilinç taşımasıdır.

Aynı zamanda ne kadar da zaman geçmiş olursa olsun iyinin unutulmayacağı ve kötünün, zalimin her daim lanetleneceğinin göstergeleridir.

Edebi açıdan, Ehlibeyte bağlı olanlar için bir edebi zenginliktir.

Bugün matem günü geldi
Ah Hüseyin Şah Hüseyin
Senin derdin bağrım deldi
Ah Hüseyin Şah Hüseyin

Kerbela'nın önü yazı
Yüreğimden çıkmaz sızı
Yezitler mi kırdı sizi
Ah Hüseyin Şah Hüseyin

Bizimle gelenler gelsin
Serini meydana koysun
Hüseyin'le şehid olsun
Ah Hüseyin Şah Hüseyin

Kerbela'nın yazıları
Şehid düştü gazileri
Fatmana'nın kuzuları
Ah Hüseyin Şah Hüseyin

Kerbela'nın önü düzdür
Geceler bana gündüzdür
Şah Kerbela'da yalnızdır
Ah Hüseyin Şah Hüseyin

Hür şehit atından düştü
Kafirler başına üştü
Müminlere matem düştü
Ah Hüseyin Şah Hüseyin

İşte geldi bahar yazlar
Yazı yazlar, güzü güzler
Fatman yolların gözler
Ah Hüseyin Şah Hüseyin

Kerbela'nın önü çağlı
Benim ciğerciğim dağlı
Hazret-i Ali'nin oğlu
Ah Hüseyin Şah Hüseyin

Fatmana zülfünü çözer
Ağlayı ağlayı gezer
Müminlerin bağrın ezer
Ah Hüseyin Şah Hüseyin

Gazel oldu bahçe bağlar
Dumanlıdır yüce dağlar
Can Hatayi yanar ağlar
Ah Hüseyin Şah Hüseyin

Miracname

Geldi çağırdı Cebrail
Hak Muhammed Mustafa'ya
Hak seni Mirac'a okur
Dâvete Kadir Hüdaya.

Evvel emânet budur ki
Piri, rehberi tutasın
Kadim erkâna yatasın
Tariki müstakime.

Muhammed sükuta vardı
Vardı Hakk'ı zikreledi
Şimdi senden el tutayım
Hak buyurdu vedduha.

Muhammedin belin bağladı
Anda ahir Cebrail
İki gönül bir oluben
Hep yürüdüler dergâha.

Vardı dergâh kapısına
Gördü orda bir arslan yatar
Arslan anda hamle kıldı
Korktu Muhammed Mustafa.

Buyurdu Sırr-ı Kâinat
Korkma Yâ Habibim dedi
Hatemi ağzına ver ki
Arslan ister bir nişane.

Hatemi ağzına verdi
Arslan orda oldu sakin
Muhammed'e yol veruben
Arslan gitti nihaneyeye.

Vardı Hakk'ı tavaf etti
Evvela bunu söyledi
Ne heybetli şirin varmış
Hayli cevreyledi bize.

Gördü bir biçare derviş
Hemen yutmak diledi
Ali yanımda olaydı
Dayanırdım ol Şahıma.

Gel benim sırr-ı devletlim
Sana tabiyim ey habibim
Eğiliben secde kıldı
Eşiği kıblegâhına.

Kudretten üç hon geldi
Sütü elma baldan aldı
Muhammed destini sundu
Nuş Etti Azametullaha.

Doksan bin kelam danıştı
İki cihan dostu dostuna
Tevhidi armağan verdi
Yeryüzündeki insana.

Muhammed ayağa kalktı
Hep ümmetini diledi
Ümmetine rahmet olsun
Anda dedi kibriya.

Eğiliben secde kıldı
Hoşkal sultanım dedi
Kalkıp evine giderken
Yol uğrattı kırklara.

Vardı kırklar makamına
Oturuben oldu sakın
Cümleside secde kıldı

Hazreti Emrullah.

Muhammed sürdü yüzünü
Hakka teslim etti özünü
Cebrail getirdi üzümü
Hasan Hüseyin ol Şaha.

Canım size kimler derler
Şahım bize Kırklar derler
Cümleden ulu yolumuz
Eldedir külli varımız.

Madem size Kırklar derler
Niçin noxsandır biriniz
Selman şeydullaha gitti
Ondandır eksik birimiz.

Cümleden ulu yolumuz
Eldedir külli varımız
Birimize neşter vursan
Bir yere akar kanımız.

Selman şeydullahtan geldi
Hü deyip içeri girdi
Bir üzüm tanesini koydu
Selmanın keşkullahına.

Kudretten bir el geldi
Ezdi bir engür eyledi
Hatemi parmakta gördü
Uğradı bir müşkül hale.

Ol şerbetten biri içti
Cümlesi de oldu hayran
Mümin müslüm üryan büryan
Hep girdiler semaha.

Cümlesi de el çırpıben
Dediler ki Allah Allah
Muhammed bile girdi
Kırklar ile semaha.

Muhammed'im çoşa geldi
Tacı başından düştü
Kemerini kırk pare oldu
Hepsi Sardı Kırklara.

Muhabbetler galip oldu
Yol erkân yerini aldı
Muhammed'e yol göründü
Hatırları oldu sefa.

Muhammed evine gitti
Ali Hakkı tavaf etti
Hatemi önüne koydu
Dedi saddaksın Yâ Ali!

Evveli sen ahiri sen
Zahiri sen bâtnı sen
Cümle sırlar sana ayan
Dedi Şah-ı Evliya

Şah Hatâyî 'm vakıf oldum
Ben bu sırrın ötesine
Hakkı inandıramadım
Özü çürük ervaha

Bizim Semahımız İlahi Bir Aştır

Aşkın en alt boyutunu dahi yaşamaktan uzak olanlar, bütün evrenin semah döndüğünü de anlamakta zorlanırlar.

Canların, ilahi bir aşkın tezahürü olarak mikro (cüzzi) düzeyde döndüğü semahı, bütün alem, cümle kainat makro (külli) halde dönüyor.

İnsan, sonsuz vede sınırsız şu kainatta küçük bir varlık. Ama aynı zamanda Şah-ı Merdan'ında buyurduğu gibi küçük bir varlık olduğu halde bütün kainatın sırrını/gizemini/kodlarını da içerisinde barındırıyor.

Semahta öyledir. Bu sebepten semahımız ilahi bir aşkın dışa vurmuş halinden başka bir şey değildir. Öyle tiyatro izler gibi semahı izlemek o aşk halinin izlerini bizlere göstermez. İlahi aşkın izlerini görmek ve bu izlerden yola çıkarak onu yaşamak istiyorsak arayışlarımızı daha farklı bir boyuta götürmeliyiz.

Sıradan, basit, alışageldik bir dans olarak veya tarihsel kökleri olan bir folklor oyunu olarak semahı düşünemeyiz. Her şeyden önce semah, toplu halde yapmakla mükellef olduğumuz cem ibadetimizin bir parçası, bölümüdür. Cem ki, bireysel mutluluk ve toplumsal huzurun hakim olduğu, nurani iklimlerin yaşandığı, insan-ı kamil olma yolunda adımların atıldığı, birliğin, kardeşliğin tesis edildiği, Hakka bağlılığın ve Ehlibeyte sevginin dorukta yaşandığı, cümle dargınlıkların ve küslüklerin giderildiği, kişinin özünü meydan getirip koyduğu, kendisini halkın ve Hakkın huzurunda dara çektiği... kısacası gerçek anlamda insan olmaya davetin gerçekleştiği ibadettir.

Cem ve onun bir bölümü olan semah, ulu Hünkarımız Hacı Bektaş Veli'ninde belirttiği gibi oyuncak olmayıp ilahi bir aşktır. Semahı

basit bir folklor düzeyine indirmek gerçeklere aykırı olduğu gibi haksızlıktır da.

Semah, ibadetimizin bir parçasıdır. Nasıl ki bütün ibadetler onu uygulayanlar için özel ve kutsalsa cem ibadeti ve onun bir bölümü olan semah da biz Aleviler için aynı niteliktedir. Bizler için kutsal ve ilahi bir aşk olan semahı dışarıda bakanların tam olarak anlayabilmeleri, bir fikir sahibi olabilmeleri için biraz daha detaylandıralım. Çünkü semah öyle dışarıdan, seyirci olarak kolayca anlaşılacak bir şey değildir.

Yalın ayak, üryan-pürvan olarak, tevhit halinde, cümle kainatı emsal alarak, aşk ile semah dönmek, seyir için değil, Hak için semah dönmek ilahi aşkın bir yansımasıdır. Cem erenlerinin o nurlu cemallerine yansıyan ve dedenin “semahınız Kırklar semahı olsun” dileğiyle dönülen semahlar kemalet yolunda menzil almış olmanın ve böylece gerçeğe, sırrı hakikate bir adım daha yaklaşmış olmanın göstergesidir.

Söylenen her deyiş, her nefes, her tevhit, her miraçname semah dönen canları bir adım daha turnalar misali göğe ağartıyor.

Semahın ilahi bir aşk olduğunun bilincinde ve ayırdın da olarak aşk ile semah dönen canlar cümle varlıkla hemhal olup bütünleşirler. Bütünleştikçe, cümle varlıkla bir oldukça, cümle varlıkta yok oldukça var olurlar. İlahi bir aşk olan semah ancak bu manada olursa, bu amaçta olursa değerli olur. Yoksa sıradan bir halkoyunu gösterisi düzeyinde kalır.

Rızalık

Kul kuldandan razı olursa, Hak'ta kullarından razı olur.

Cem ibadetinin başlaması için ceme katılanların mutlaka rızalık vermeleri gerekir. Rızalık, ceme katılan herkes için geçerlidir. Buna cemi yöneten dede, rehber, pir ve diğer hizmet sahipleri de dahildir. Eğer ceme katılanlardan herhangi birileri diğer birisinden razı değilse, bu razı olmama durumu giderilene kadar cem başlamaz. Cem ibadetinin başlaması için herkesin bir birinden razı ve hoşnut olması gerekiyor. Eğer varsa bir müşkül durum, bir dargınlık, küslük mutlaka bu çözülür. Çözülmeden, dargınlık ve küslükler giderilmeden ve herkes bir birinden razı olmadan ibadete başlanmaz.

Burası Hak meydanıdır. Burası özümüzü ve cümle benliğimizi ortaya koyduğumuz, dara çektiğimiz meydanıdır. Bu meydan yanlış ve doğruların bir birinden ayrıldığı meydanıdır. Bu meydandan haksızlığa, yanlışlığa, kırgınlığa yer yoktur. İçinizde bir birinden razı ve hoşnut olmayan, dargın ve küskün varsa, beri gelsin, dile gelsin.

Müşkülü olan, haksızlığa uğradığını düşünen varsa cem meydanına gelir ve neden razı olmadığını tüm cem erenlerine anlatır. Cem erenleri de bu müşkülü hal etmekle yükümlüdürler. Böylece haklı ve haksız açığa çıkar varsa bir yanlışlık düzeltilir. Herkes bir birinden razı ve hoşnut olduktan sonra ceme ancak başlanılır.

Bu kısa açıklamadan da anlaşıldığı gibi Alevilik inancında rıza alınmadan, razı olunmadan menzil alınmıyor.

Alevilikte rızalık almak ve razı olmak esas ilkelerden biridir. Fakat bu rızalık alma, razı olma öyle zor ile veya dayatma, baskı ile oluşan bir rızalık değildir. Tamamen gönülden, içten gelen, hiç bir

baskı ve dayatma kabul etmeyen bir rızalıktır. Zaten bir takım etki, baskı veya dayatma ile rızalık sağlansa bile bu uzun sürmez. Ve ayrıca bunun adı rızalık da olmaz.

Rızalık bir noktada belli bir inanç, irade ve bilinç gerektiriyor. Öyle kaba bir şekilde, veya formel bir geleneğin yerine getirilmesi olarak bakılamaz. Kesinlikle öz irade ile ortaya çıkan bir tutum ve davranıştır. Bu irade, inanç, bilinç ile şekillenmiştir.

Rızalık salt toplumsal ilişkilerde devreye giren bir ilke değildir. Böyle olmakla beraber, Alevi inanç önderlerimizde belirttiği gibi kişinin kendi kendisi ile de hoşnut ve barışık olması, yani kişinin kendi kendisinden de hoşnut ve razı olması gerekmektedir.

Bu nokta önemlidir. Hatta belkide rızalıkta ilk önemli noktada burasıdır. Kişi ilk etapta kendi kendisinden hoşnut ve razı olacak. Pirinin huzurunda, özünü dara çektiğinde, herhangi bir kimse daha bir şey söylemeden veya herkes ondan hoşnut ve razı olsa bile kişi yinede özünü meydana getirip tamamen öz iradesi ile, yüreğinin ve aklının rehberliğinde ailesine, topluma, doğaya varsa verdiği bir zarar, yaptığı bir yanlış; onun hesabını vermeli, özeleştiride bulunmalı ve yaptığı olumsuzlukları tekrardan düzeltme yoluna gitmelidir.

Alevilik yoluna inanmış bu yolun Hak yolu olduğuna ikrar getirmiş her can, akşam başını yastığına koyduğunda gönül rahatlığıyla uyuyabilmelidir. Başta kendisi olmak üzere herkesten hoşnut ve razı olmalıdır. İletişimde bulunduğu herkes de, buna doğa da dahil ondan hoşnut ve razı olmalıdır.

Cemde Özünü Dara Çekmek

Bizim inancımız olan Alevilikte kişinin kendi özünde sorulacağı hatırlatması erenlerimizce hep vurgulanır.

Cem meydanı bu vurgulamanın inananlarca açığa çıktığı meydandır.

Bir çok vesileyle belirttiğimiz gibi cem ibadeti başka ibadetlerle kıyaslanmayacak bir ibadettir. Cem meydanı da bu anlamıyla başka mabetlere benzemez.

Cem meydanı, Hakka ibadetin yanı sıra topluma karşıda sorumluluğun hatırlatıldığı ve hatta kişinin kendisine karşıda duygu-düşünce-davranış boyutuyla en doğrusunun oluşmasının önerildiği ve denetlendiği meydandır.

Cemde dara durmayı da bu çerçevede ele almak gerekiyor.

Dara durmak/ dara çekmek; cem meydanında bulunan bir canın topluma, doğaya karşı yaptığı yanlışlardan dolayı rızalığın oluşmaması sonucu gerçekleşir. Yine bu kişinin kendi bedenine ve canına karşı yaptığı yanlışlardan da dara çekilmesi ve nedenleri ve çözüm yollarının aranması, oluşturulması için yapılır.

Bütün bunlarla beraber dara durmak esas olarak kişinin başı açık, yalın ayak meydana gelip kendi özünü dara çekmesidir. Yani görünürde razılığın olduğu durumlarda bile, herkes bu kişiden razı olsa dahi kişinin kendi kendisinden razı olmaması ve kendi özünü dara çekip kendisinden bile sakladıklarını cem erenleriyle paylaşması, özeleştirisi de bulunması, yanlışlarını ve hatalarını telafi etmesi ve cem erenlerinin himmet ve inayetlerini talep etmesidir.

Kendi özünü dara çekerek, bütün varlığını ortaya koyarak cem meydanında arlanmak, aklaşmak... Ham ervahlar, yolu biçimsel kabul edenler, ikrarına sadık olmayanlar aynı zamanda bir er

meydanı olan cem meydanında özünü dara çekmezler. Özünü dara çekmek er kişinin halidir. İkrar verip ikrarının gereklerini yerine getirip getirmediğini en başta kendisi olmak üzere cem meydanındaki erenlerce tasdik edilmesidir dara durmak.

Saklayacak, gizleyecek, üstünü örtecek hiç bir yanlışının olmaması demektir. Olsa dahi samimice ve içtenlikte bu er meydanında aklanmak isteğidir. Yanlışını, hatasını, eksikliğini herkesten önce kişinin kendi kendisine ortaya koyması, samimice ve içtenlikle eleştirisini yapması ve daha iyisini, tamamını, doğrusunu yapacağına dair en başta kendisine ve topluma söz vermesidir.

Beri gelip, dile gelip dara durarak hatasını ve yanlışını söyleyerek varsa kırdığı, incittiği, üzdüğü kimse ondan özür dileyerek, hatasını telafî ederek ve bir daha aynı yanlışları yapmayarak dosdoğru yolda yürüyen, özü her dem darda olan canlar gerçek erenler olma yolunda adım adım yürüyor demektir.

Her nefes alış verişte, her yaptığı işte ve söylediği her sözde dardaymışçasına davrananlar bu yolun er yolcularıdır. Bu yolun er yolcularına aşk-ı niyazlar.

Erenlerin Cemini Nasıl Anlatmalı

Erenler cemine her can giremez
Edep ile erkan yol olmayınca
Her Kamberim diyen Kamber olamaz
Şah'ın Kanber'ine kul olmayınca

Arama uzakta vardır yakını
Gerçek olan talip bulur hakkını
Yüklemesler sana yolun yükünü
Bükülü kametin dal olmayınca

Şah Hatayi'm eder bu sırrı beyan
Kamil midir cahil sözüne yanan
Bir baştan ağlamak ömüre ziyan
İki baştan muhip yar olmayınca

Cem.

Neydi ki cem?

Nasıl bir ibadet biçimidir cem?

İnsanın ve toplumun hangi ihtiyaçlarına cevap veriyor?

Nasıl anlatmalı cemi? Cem erenlerinin nur-u cemallerini, aşk-ı şevklerini, secdeye inen alınları, dara duran ve dara durduğunda Hakkın divanına durmuşcasına özünü meydana koyanları, yapılan cümle hizmetleri nasıl anlatmalı ham ervahlara?

Nasıl anlatmalı mutluluk ve huzurdan uzak olanlara, cemin bireysel mutluluk ve toplumsal huzur kaynağı olduğunu?

Nasıl anlatmalı bir pirden/mürşitten etek tutmayınca yolun yürünemeyeceğini, rehbersiz yolun bulunamayacağını,

müsaibin/yol kardeşin olmaksızın yolculuğun tehlikelerle dolu olduğunu, nasıl anlatmalı cümle yolsuz kalmış olanlara?

Nasıl anlatmalı cem meydanını pir u pak eyleyen bacıların tıpkı süpürgeci Salman gibi her dem Mervanların gözlerindeki perdeyi kaldırmaya ve sahibi zaman Mehdi'nin geldiğinde görmek istediği temiz gönüllerin kirlerini süpürdüğüne? Bunu nasıl anlatmalı gönülleri kir pas içinde kalmış olanlara?

Nasıl anlatmalı zakirin bağlamasının sesinin meleklerin sesini andırdığını? Cemde söylenen deyişlerin, duazların, mersiyelerin, nefeslerin insanı başka alemlere götürdüğünü, nasıl anlatmalı daha içinde bulunduğu kabuğun bile farkında olmayanlara ötelerin ötesini?

Nasıl anlatmalı semahın bir oyun değil, ilahi bir aşk olduğunu ve semah dönenlerin cümle kainatla, varlıkla hemhal olup turnalar misali göğe ağdığını?

Nasıl anlatmalı delilin/çerağın uyandırılmasıyla/yakılmasıyla cümle kainatın aynı düzen etrafında uyandırıldığı/aydınlandığı ve asıl uyanmanın gönüllerde, yüreklerde, bilinçlerde gerçekleştiğini?

Delilin/çerağın uyandırılması/yakılmasıyla karanlıkta kalmış ne kadar güzellik varsa gün yüzüne çıktığını, nasıl anlatmalı gören körlere?

Ya bunca bencilliğin, çıkarın, mal ve mülk hırsının hakim olduğu zamanlarda cemde, cem erenlerinin gücü ve imkanı ölçüsünde getirip, bir birine katılıp Hak lokması olan ve paylaşımların en güzellerinden biri olanı, nasıl anlatmalı?

Nasıl anlatmalı gözcüyü? Gözcünün sadece cemi değil, cümle kainatı gözetip düzenlemeyi sembolize ettiğini ve aslında her şeyin bir düzen dahilinde olması gerektiğini, nasıl anlatmalı?

Ya diğer hizmetleri nasıl anlatmalı? Her biri kendi içinde birden fazla doğruya, güzelliğe, olgunluğa, insan-ı kamile ve aslında özünde Hakka yakın eyleyen hizmetleri nasıl anlatmalı?

Cem bir davettir. Her tür kirden arınmaya, kötülükleri iyiye yönlendirmeye, hataları ve yanlışları doğrulara çevirmeye, yaşama ve dünyaya anlam vererek anlam ve mutluluk dolu bir hayatı yaşamaya davettir.

Kinin, bencilliğin, öfkenin, hırsın ve bir cümle olumsuzlukların insan ve toplum hayatında yok olması, olmadığı takdirde de minimum düzeye indirilmesinin davetidir.

İnsan yarımır, eksiktir. Cem, insanın tamam ve bütün olmasını, ham ervahlıktan çıkıp olgunlaşarak insanı kamil olmasına davettir.

Edep erkandır cem.

“Gerçeğin demine Hü” demektir cem.

Anlatılması zor, hemde çok zor.

Teker teker, günlerce, bıkmadan anlatılsa ve dağarcığında var olan cümle kelimeler, kavramlar defalarca kullanılsa bile anlatılmak istenenler hep bir noktada eksik kalacak.

Bu sebepte yaşamak, içinde olmak, hemhal olmak, bir olup bütünleşmek gerekiyor. O halde ancak anlaşılır – daha doğrusu bütün hücrelerde bulunacak şekilde yaşanılır.

Bütün bunlara rağmen bizler yinede dilimiz döndüğünce anlatmaya, yaşam biçimimiz haline getirerek somut bir şekilde anlaşılır kılmaya devam edeceğiz. Anlattıkça, yaşadıkça ve yaşadığımız güzellikleri cümle varlığa taşıdıkça, bizden başlayarak adım adım cümle varlık anlam kazanacaktır.

Cem İbadetinin Ayrıcalığı

Zahiri manada ibadetin amacı insanın kendisini ve cümle varlığı var etmiş olan yüce Yaraticıya karşı kulluk görevini yerine getirmesidir. Bu anlamıyla ibadetin tanımı doğrudur da. Ancak zahiri mananın ötesinde batini manada ise insan ibadet ederek ham ervahlıktan çıkıp kemalet mertebesine ulaşıyor. Aslında asıl gayede budur. Ham ervahlıktan, çığlıktan çıkıp kemaletе ulaşmak. Böylece kendimizle beraber cümle varlığa anlam ve mana vererek gerçeğin, hakikatin sırrına ermek... İbadet ederek asıl ulaşmak istediğimiz budur; irfaniyet, kemalet, insan-ı kamillik...

Allah'ın bizlerin ibadetine ihtiyacı var mı? İbadete ihtiyacı olan, her şeye kadir olan, her şeyi yaratmış olan yüceler yücesi Allah mıdır yoksa biz yarattıkları mıyız? Bu sorunun cevabi yeteri kadar açık ise asıl konumuza gelebiliriz.

Cem ibadeti biz Alevilerin toplu halde ifa ettikleri ibadetin adıdır. Asırlardan bu yana bizler bu ibadet ile yüce yaratıcıya karşı görevlerimizi yerine getiriyor ve yine bu ibadet ile insan-ı kamillerden olma isteğimizi pratikleştiriyoruz.

Cem ibadeti öz olarak, taşıdığı mana itibariyle ilk günkü gibidir. Toplumun gelişimine paralel olarak bazı biçimsel değişimlerin olmuş olması bu öz çekirdeğin genetik kodlarını değiştirmemiştir. Cem ibadeti uygulandığı müddetçede bu öz hep var olacaktır. Gelişen zaman ve değişen mekan itibariyle biçimsel olan ve taşıdığı özü asla zedelemeyen bazı formel değişimler cem ibadetinin anlam ve içerdiği amacı gölgelemiyor. Bu noktada yanılığa gerek yoktur. Öz hep aynıdır ve hep de aynı kalacaktır.

Cem ibadeti öyle bir takım tarikatların yapmış oldukları zikir törenleri değildir. Yine bir takım ezoterik inançların ibadetleri (ritüelleri) ile kıyaslanamaz. Yine kendisini büyük ve tek tanrılı

dinlerin yasal ve biricik temsilcileri olarak görenlerin yapmış olduğu ibadetlerle de kıyaslanamaz.

Cem ibadeti başlı başına bir fenomendir.

Cem ibadetinin kökleri insanlık tarihi kadar eskidir –sembolik olarak ilk insana kadar gider-. Ancak cem ibadetinin kavranılır şekilde insanlık hayatına girmesi Hakkın nurunun nübüvvet ve velayet şeklinde yer yüzünü şereflendirmesiyle olmuştur.

Cem ibadetini diğer bilinen ibadetlerden ayıran, farklı ve özel kılan nedir?

Cem ibadetini farklı ve özel kılan sadece cemin bir boyutu değildir. Bütün olarak, bütün boyutlarıyla cem ibadeti bilinen ve uygulanan diğer ibadet biçimlerinden farklı ve özeldir.

Cemin bütün aşamaları, yapılan bütün ritueller, yerine getirilen hizmetler, söylenen deyişler, okunan dualar yer yüzünde başka hiç bir ibadet biçiminde yoktur. Bütün bu özellikler ve güzellikler cemin bireysel huzur ve toplumsal düzen olarak yansımasını, hayatta karşılığını bulmasını sağlıyor.

Cem sadece bireylerin cem olup, bir araya gelip toplu halde Yaratıcıya yakarmaları, istek ve dilekte bulunmaları değildir.

Bununla beraber çok önemli bir işlevi daha yerine getiriyor cem ibadeti. O da toplumsal barışın, huzurun, düzenin en güzel şekilde yürütülmesi için ceme katılanların bir birinden razı ve hoşnut olması gerektiği ilkesidir.

Cemin temel işlevlerinden birisidir bu: Razı olmak ve rıza göstermek. Ceme düşkün giremez. Düşkün birisinin, katil, hırsız, toplum karşıtı birisinin nurlu atmosferin hakim olduğu cemde yeri yoktur. Öyle birisine ceme katılanlar rızalık vermezler ve rızalık verilmediği zamanda cem ibadeti yapılmaz.

Düşkünün girmedığı ceme ancak arınmışlar, insan-ı kamil olmak isteyenler, Hakkın ve halkın huzurunda özünü dara çekip üryan-püryan meydana baş koyanlar girebilir.

Nefsinin oyuncağı olmuş olanlar, bir insan katlederek bütün insanlığı katletmiş olanlar, emek ve çaba göstermeden başkalarının sırtından geçinenlerin cem meydanında yerleri yoktur. Onların olduğu yerde rızalık yoktur. Rızalığın olmadığı yerde ise cem olmaz.

Oysa başka inançlarda öyle değildir. Bu gün kiliseye de, camiye de, çeşitli uzakdoğu inançlarının tapınaklarına da hırsız, katil, düşkün girip ibadet edebilir. Ancak cemevine böyle birisi giremez. Bu bile başlı başına çok önemli bir ayrıcalık değil mi?

Cem meydanı, küskünlüklerin giderildiği, haklı ile haksızın ayırt edildiği, kötü ve kötülüğün dışlandığı, iyi ve iyiliğin daim olunmasının sağlandığı meydandır. Öyle salt birey olarak yüce Yaratıcıya yakarma yeri değildir cem meydanı. Onunlar beraber toplumsal düzenin en sağlıklı ve güzel şekilde olması içinde ilkelerin olduğu ve bu ilkelerin gereklerinin yerine getirilip getirilmediğinin kontrol edildiği meydandır.

Öyle zor ve baskı ile veya çeşitli yaptırımlar uygulayarak insanların iradeleri dışında maruz kaldıkları bir uygulama değildir bu. Tamamen insanın özgür iradesi ile bu ilkeleri benimsemesi ile gerçekleşiyor. Gönüllülük temeline dayanan bir toplumsal sözleşme...

Delil/çerağ, lokma, duazlar, nefesler, semah, on iki hizmet, rızalık, niyaz, dar... ve daha başka aşama ve uygulamaları ile cem, bilinen ibadetlerden farklı ve özel bir ibadettir.

Günümüzde daha çok öğretici cemleri şeklinde yapılan cemler esas cemlerin ön hazırlığı niteliğindedir. Kimse bu cemleri asıl

cemlerle, Hakkın ve hakikatin hakim olduğu, semahlar dönüldüğünde evrenle bütünlüğün sağlandığı, cennet nimetlerinden hazırlanmış yiyeceklerden oluşan lokmaların paylaşıldığı, uyanan delilin cümle alemi aydınlattığı... cemlerle kıyaslamasın. Mucizenin, kerametinin anlamsız olduğu, cümle cem erenlerinin bir ve aynı olduğu cemlerle kıyaslamasın. Bunlar herkesin anlayabileceği öğrenme cemleridir. Bizlerin hayali, özlemi, uğraşı cümle insanlığın cem olması, cemin anlam ve öneminden haberdar olması ve zamanla cem erenlerinden olmasıdır. İnanıyoruz ki insanlık ancak böyle en ideal toplumsal düzene kavuşur ve en ideal bireysel mutluluğu yakalayarak anlamına uygun, mutluluk ve anlam dolu bir hayatın sahibi olur.

Alevilerin Cemleri Tiyatro Oyunu Değildir

Cem meydanı tiyatro salonu, cemlerimiz tiyatro oyunu değildir. Tiyatroyu küçümsediğimiz yok, tiyatro önemli bir sanat dalıdır. Ancak cemlerimiz bizlerin toplu halde yaptıkları ibadettir. Tiyatro oyunu seyreder gibi cemlere katılanların bu gerçeğin ayırdın da olmaları gerekiyor.

Bunları niye belirtip dile getiriyoruz?

Gerektiği gibi olmasa da görünür hale gelen Alevi inanç gerçekliğimize ilgi duyanlar, dolayısıyla ibadetlerimizi merak edenler ve bir şekilde ibadetlerimize katılanlardan yola çıkarak bunları dile getiriyoruz

Ömrü hayatında cem görmemiş ve bunun teorik alt yapısından yoksun olanlar cemlerimize katıldıkları zaman genelde tiyatro izler gibi bir köşeye çekilip cemlerimizi izliyorlar.

Cemde yapılan ritüellerin anlamları hakkında donanım sahibi olmayanlar, bu ritüellerin ne anlama geldiği, neyi temsil ettiği konusunda bilgi sahibi olmayanlar cemi tiyatro izler gibi izleyip cemden alması gerekenleri almadan ceme “katılmış” oluyorlar.

Elbette bu katılım değildir. Bu cemi yaşamak hiç değildir. Bu sadece izlemektir. İzleyicilikle sınırlı bir cem, cem olmaktan çok çok uzaktır.

İzleyici olarak ceme katılmak, cem ibadetini yaşamamak, o muazzam bütünün parçası olup cümle varlıkla bütünleşmekten uzak olmak demektir.

İbadeti yapmadan, ona dahil olmadan, teorik alt yapıdan yoksun olarak ceme izleyici olarak katılmak ve bunun sonucunda cem ibadetini yerine getirip o ibadeti bütün hücrelerinde hissedenenlerin ibadetlerini anlatmaya çalışmak, çok eksik bir anlatım olur.

İbadeti elbette gözlemlemek ve bunun sonucunda bazı çıkarımlar yapmak mümkün. Ancak bu izlenimlerden yola çıkarak ibadetin - kesin bir şekilde- bu izlenimlerden çıkanlar olduğunu iddia etmek doğru değildir.

Hele cemde tevhit halini almış canların derinliklerini, yaşadıklarını kaba bir şekilde tasvir etmek, bazen olumsuz sıfatlarla tanımlamak hiç doğru değildir.

Böyle bir anlayış ile ceme yaklaşmak, cem ibadetini asırlardır huşu içinde ve tüm inanmışlıkları ile yerine getirenlere hakarettir, haksızlıktır.

Peki ne yapmak, nasıl bir yöntem izlemek gerekiyor?

Cem nedir?

Cem arınmaktır, rızalıktır, kişinin kendisi de cahil cümle varlıkla barış içinde olması, Hakkın divanında, halkın huzurunda olmasıdır. Cem meydanı yer ile göğün birleştiği, eğrini düz olduğu, yalanın yersiz olduğu, lokmanın sadece helal olanın yer aldığı bir meydanaır.

Dilsizin dile geldiği, haksızın sus pus olup özüne yöneldiği, cümle kainatın o an olup anın cümle zamanlar olduğu yerdir cem meydanı.

Cem öyle klasik bir ibadet değildir. Rızalığın esas alındığı, kulun kuldan razı olması ve Hakkında kullarından razı olmasının temel ilke olduğu bir ibadettir. Herkesin, cem meydanına eşikten adımını atıp içeri giren herkesin yek can olup dünya, kainat, geçmiş ve gelecek zaman ile birleşip o an olduğu bir ibadettir.

Cem ibadetimiz bireysel mutluluk olduğu kadar, toplumsal düzen demektir.

Hakkın ve halkın birliğidir cem. Asırların imbiğinden süzülüp rafine haline gelmiş olan bu ibadetimizin bir izlenimle anlaşılması ne yazık ki doğası gereği mümkün değildir.

Anlayarak, anlamaya çalışarak, mümkün merteye ön yargılardan arınarak ve yine mümkün oldukça gönül kapılarını açarak ceme katılmak, izleyici olmaktan çıkıp katılmak gerekiyor. Öyle olursa sonuçlarda farklı olacaktır.

Öyle bir anlayışla ceme katıldığında, ayrılık-gayrılık giderilip cem olduğunda bazı basit gelen sözlerin, uygulamaların gerçek niteliği de kavranmış olacaktır.

Bu kavranılanları elbette bir şekilde, dilin dönüldüğü kadar anlatmak mümkün. Ancak yaşanılanlarla anlatılanlar arasında, cem mevzu bahis olduğunda uçurumlar olacaktır.

Cemi izlemek, cem ibadeti yapmak değildir. Cemi izlemek yerine katılıp cem olmak gerekiyor. Öyle olduğunda cem yaşanılır ve sadece yaşayanların bilebildiği yoğunluklar meydana gelir. Meydana gelenlerden sonrada kimse daha ceme izleyici olarak katılıp yarım yamalak anlatımlarda bulunmaz.

Cemevi Alevilerin ibadethanesidir

Hiç bir siyasi, teolojik, ideolojik yaklaşım bu gerçeği tersyüz edip yok sayamaz.

Alevilerin ibadethanesi cemevidir. Ve bazılarının sandıkları gibi cemevi öyle dün oluşmuş, tarihsel, toplumsal ve en önemlisi de inançsal manada yetersiz, desteksiz, altyapısız bir yapı değildir. Günümüz siyasi kuşatmalarının sonucunda bazı pratik eksikleri olmakla beraber cemevleri sağlam bir inançsal temele oturuyor. Bu sebepten aklı ve vicdanı olan herkesin bu durumu görüp ona göre asgari düzeyde cemevlerine saygı göstermesi ve cemevi gerçekliğini –dolayısıyla Alevi inanç gerçekliğini- kabul etmesi gerekiyor. Nasıl ki diğer inançların ibadethaneleri saygı uyandırıyororsa cemevleride aynı şekilde saygıyı hak ediyor.

Alevilik ile ilgili olarak bilinçli bir şekilde yapılan tanım kargaşasına rağmen cemevlerinde bu gün inançsal hizmetlerin hepsi yerine getiriliyor. Bu yapay tartışmalara rağmen, oluşturulmak istenen kavram kargaşasına rağmen cemevlerinde yürütülen erkan, yapılan ibadetler bu tartışmaları ve beraberinde oluşturulmak istenen kargaşayı kendiliğinden geçersiz kılıyor.

Cemevleri görmezden gelinecek, yok sayılacak, üstü kapatılacak veya asıl işlevinin dışında farklı tanım ve yakıştırmalarla bir şekilde elimine edilecek aşamayı çoktan geçtiler. Şu an itibariyle sayıları binleri bulan cemevi mevcuttur. Bu cemevleri Alevi toplumunun –bazı yetmez ve eksiklikleri olmakla beraber- inançsal ihtiyaçlarını karşılıyor. En basit örnek cenaze hizmetleridir. Bu gün Alevilerin büyük çoğunluğu cemevlerinde son yolculuklarına uğurlanıyor.

İnsan hak ve hukukuna saygılı, asgari düzeyde demokrasiyi kabul eden kişi ve kurumlar (kurumlara devlet, partiler ve akla gelecek

her kurum dahil edilebilir) Alevileri kendilerine benzetmek yerine, Alevileri kendilerinin uygun bulduğu bir çerçevede görmek yerine; Alevileri olduğu gibi kabul edip inançlarına saygı gösterir ve bu saygının gereği neyse onu yerine getirirler. Oysa Alevilerin yaşadığı coğrafyada ne yazık ki bu yapılmıyor. Bunun yerine bin bir dereden su getirilerek, bin bir bahane üretilerek milyonlarla ifade edilen Aleviler yok sayılıyor.

Normal şartlarda inançlı olan, dindar olan birisi kendisine yapıldığında hoş görmeyeceği bir davranışı başkalarına yapmaz/yapmaması gerekiyor. Ne yazık ki Aleviler ve Alevilik söz konusu olduğunda bu durum geçerli olmuyor. İnançlı olduğunu, dindar olduğunu söyleyen kişi ve kurumlar göz göre göre Alevilerin hak ve hukukunu çiğniyor ve zerre kadar bundan hoşnutsuzluk duymuyor. Elbette ki istisnalar kaideyi bozmuyor.

Alevilerin geneli camide ibadet etmez. Alevilerin ibadet yeri cemevleridir. Cemevleri bu gün devletten ve devlette bağlı kurumlardan bir kuruluş almadan, tamamen inanan Alevilerin katkılarıyla meydana gelmiş ve bu temelde de hizmetlerini sürdürüyorlar. Oysa camilerde durum tersidir. Camilerin giderlerinin neredeyse tamamı devlet tarafından karşılanıyor. Devlet bu karşılamayı bütün yurttaşlardan aldığı vergilerle sağlıyor. Dolayısıyla Alevilerden aldığı vergilerle de camilerin giderleri karşılanıyor. Bu haksızlık değil mi? Aleviler camilere gitmedikleri halde, orada herhangi bir hizmet almadıkları halde oraları –istemedikleri halde- finanse etmiş oluyorlar. Bir Alevi inançlı kişi olarak bu durumdan rahatsızım ve benim rızam dışında camilerin giderlerine harcanan her kuruşumu başta cami cemaati olmak üzere oradan hizmet alan herkese helal etmiyorum.

Normal şartlarda inançlı bir insanın su sorgulamayı yapması gerekmez mi: “Alevilerin de verdiği vergilerle hizmet yürüten

camide ibadet ediyorum. Alevilerin bu işte rızası yok. Kul hakkı en önemli haktır. Yarın huzur-u mahşerde Aleviler benden hesap sorarlar. Derler ki, 'biz istemediğimiz halde neden bizlerin parasıyla çalışan bir kurumda ibadet ettin? Neden bu duruma seyirci kaldın? Neden Alevilerin hakları verilmediği halde bu verilmeyişi onayladın?' derler". Ancak ne yazık ki böyle bir zihniyet yok. Bu durumda bu dindarlık sorgulanmaz mı?

Dindarlık birazda vicdanlı olmak, hakkı ve hakkaniyeti korumak değil midir? Öyleyse Alevilerin ibadet yerleri cemevleri olduğuna göre ve Aleviler bunu defaaten dile getirip pratik olarak da ortaya koydukları halde, neden dindarlar bu gerçekliği kabul etmiyor? Neden vicdan sahibi olması gereken dindarlar Aleviler söz konusu olduğunda suspus oluyorlar ve hatta bir noktada Alevilere yapılan haksızlıklara ortak oluyorlar?

Dindarlardan şöyle bir şey duymak neden mümkün olmuyor: "bizler inançlı kişiler olarak Aleviler neye nasıl inanıyorlarsa inansınlar, her türlü kamusal haklarının eşit yurttaşlık gereği verilmesinden yanayız. Cemevleri Alevilerin ibadet yeridir ve diğer ibadethaneler gibi her hakka sahip olmalıdır. Cemevlerine camiler gibi yasal güvenceler/statü verilmelidir". Böyle bir sesi duymak mümkün olmuyor. Gelecekte de duyulacağına dair bir belirti yok.

Bir kez daha belirtelim: cemevleri Alevilerin ibadet yeridir. Yasal manada bu statünün verilmemiş olması bu gerçeği değiştirmiyor. İnanan, inanmayan kim olursa olsun, insan hak ve hukukuna saygılı herkesin Alevilerin vermiş olduğu bu haklı mücadelelerinde yanlarında olmaları gerekiyor.

Kırklar Ceminde Semah Nasıl Dönülürdü

Biz Alevilerin toplu halde yaptıkları ibadet cemdir. Cemimizin kaynağı, kökeni Kırklar Cemidir.

Kırklar Ceminin kaynağını Hz. Muhammed ve Hz. Ali'dir. Bu ibadetin temeli bizim inancımıza göre ilk insana/lara kadar gider. Ancak Hz. Ali ve Hz Muhammed ve Kırklar Meclisinin diğer üyeleriyle bu ibadet özünü tamamlamıştır.

Biçim olarak farklıda olsa öz olarak ilk insanlarda cem yapıyorlardı. Zaten cemin anlamı da birleşmek, birlenmek, bir araya gelmektir. Bir araya gelip dua edip, ibadet edip, hakikatin bilincine ulaşmaya çalışmak, lokma paylaşmak ve daha sonrasında muhabbet edip eğer varsa müşkül bir durum onu çözmek...

Semah cem ibadetimizin bir bölümüdür.

Şimdi bazı akli evveller, çok bilmişler, din-diyaret uzmanı kimseler bizlerin ibadetini aşağılamak, küçümsemek, yeteri derecede bilinç sahibi olmayan ve inancını yaşamayan Alevileri asimile etmek için bazı sorular soruyorlar.

Örneğin diyorlar ki “madem semah ibadettir siz cemde semah döndüğünüzde bağlama eşliğinde deyişler söyleniyor. Madem bunun kaynağı Kırklar Cemidir ve bu cemde Hz. Muhammed ve Hz Ali de bulunmuştur, onlarda mı bağlama eşliğinde semah dönüyorlardı?”

İnancımıza saygı duymayan, daha doğrusu kendisi dışındaki hiç bir inanca saygı duymayan, din adına insanların kafasını kesen, hoşgörü ve farklılık nedir bilmeyen, kendi doğrularının dışında da doğru olabileceğini kabul etmeyen bu zihniyetin mensuplarına şöyle cevap vermeliyiz:

“Elbette ki Hz. Muhammed ve Hz. Ali cem yaparken bağlama çalmıyorlardı ve günümüzde söylediğimiz deyişleri söylemiyorlardı. Zaten bunu iddia etmiyoruz ki... Ancak Hz. Ali, Hz. Muhammed ve diğer Kırklar Meclisi üyeleri ibadetlerini yine yapıyorlardı. Yani onlar birlikte dua ediyor, ilahiler söyleyerek semah dönüyorlardı. Semah dönmek için, ibadet etmek için illa bağlama olması gerekmiyor. Bağlama belkide 600 senedir ibadetimizde kullanılan bir enstrümandır. Ondan öncede ibadet ederken yine aynı ibadeti yapıyorduk. İbadetimiz öz olarak aynıydı. Günümüzde sadece biçimsel bazı değişimler olmuştur. Bağlama o değişimlerden birisidir.”

Bu biçimsel değişimler sadece bizlerin inancında yoktur. Tüm inançlarda vardır.

Bizlerin ibadeti olan cem ilk günkü gibi aynı özdedir. Biçim değişmiş, öz aynı kalmıştır. Bu ibadete ters bir durum değildir.

Sünnilerde de değişim olmuştur. Örneğin eskiden cami, minare var mıydı? Veyahut müftü, şeyh, müezzin, hoca, imam, molla bunlardan hangisi vardı Hz. Muhammed döneminde?

Yine teravih namazı diye bir namaz, mevlit var mıydı?

Hz. İsa zamanında kilise var mıydı? Varsa bu günkü kiliseler gibi miydi? Yine ayinler şimdiki gibi miydi?

Sünnilik ve Hristiyanlık uzmanı değilim, ancak eminim ki sayısız yenilikler kaçınılmaz olarak Sünnilikte de, Hristiyanlıkta da, Yahudilikte de vardır.

İnançta esas olan özdür.

Ne yazık, ne yazık ki dini algılamaktan aciz, yaşamı kavramaktan uzak kimseler dini biçimsel kurallara indirgemiş ve biçimi özün yerine koyarak adeta yeni putlar yaratmıştır.

Toplumsal gelişim doğal olarak biçimsel değişimleri zorunlu kılıyor. Dogmatik bir şekilde kaba ve bağnaz bir şekilde biçimi asıl inancın yerine koyup inancın özünü yadsıyıp biçimi esas almak kaçınılmaz olarak yobazlığı doğuruyor.

Elbette biçim ve kurallar olmalıdır. Zaten bunu yok sayamayız. Nitekim cemimizde biçim ve kurallar var. Ancak bağlama örneğinde olduğu gibi esas olan özdür. Bu öz ise sevgiyle yaklaşmak, ibadetin temeline sevgiyi koymak, sevgi ve paylaşım esaslı bir ibadeti yerine getirmektir.

Biz Alevilerin ibadeti böyledir. İbadetimizi Allah'tan korktuğumuz için yapmıyoruz. Cennet ve cehennem hesabı içinde ibadet yapmıyoruz.

Tamamen yaratılışın gayesine saygılı bir şekilde anlamlandırmak, var olmanın bilicinde olmak, Hakkı bilmek ve ona geldiğimiz gibi, tertemiz bir şekilde arı-duru şekilde gitmek için ibadetimiz yapıyoruz.

Sonsuz kainatta toz zerresi büyüklüğünde bir dünyada ibadetimizi bu anlayışla yapmaya çalışıyor, semahımızı bütün kainat ile yekcan olarak dönmeye çalışıyoruz. Semahımızı dönerken bir noktada bağlama veya başka bir aletin olup olmamasının bir önemi yok. Asıl o anlarda önemli olan birlik haline ulaşıyor olmamızdır.

Semah Bir Folklor Oyunu Değildir

Defaaten belirttiğimiz gibi bir kez daha daha vurgulayalım ki bizlerin semahı bir folklor oyunu, gösterisi değildir. Semah, toplu halde ifa ettiğimiz cem ibadetimizin bir bölümüdür. Dolayısıyla semah bir folklor oyunu olarak gösterilmez, o anlayışla semah dönülmez.

Başta inanç önderlerimiz olmak üzere yolumuza hizmet eden ve bu yolun yaşaması için çaba harcayanların tüm uyarı ve bilgilendirmelerine rağmen hala semahı folklor ile karıştırıp folklor oyunu oynar gibi semah dönenler var.

Yine semahımızı ticarete alet edilen Mevlevi semahı ile karıştıranlar var. Biz Alevilerin semahı ile Mevlevilerin semahı bir ve aynı değildir.

Düğünlerde, bazı etkinliklerde, eğlence mekanlarında kutsal değişlerimiz eşliğinde, edep erkan dışı davranış ve giyim ile, bazı zamanlar sarhoş kafa ile semah dönülüyor.

Bu kabul edilemez bir durumdur. Her kim ki bilinçli veya bilinçsiz bir şekilde bunu yapıyorsa derhal bu davranıştan vazgeçmelidir.

Semah, ancak cemevlerinde, cem ibadetinde dönülür. Yine inancımızın tanıtılması ve yaşatılması amacıyla yapılan çalışmalarda özüne bağlı kalarak dönülebilir. Bunun dışında düğünlerde, eğlence mekanlarında, açılışlarda veya benzer etkinliklerde semah dönülmez.

Folklor gibi görülüp algılanması semahı basit bir folklor oyunu yapmaz. Semah, cem ibadetinin bir bölümüdür.

Allah, evren, insan birliği esas alınarak, cümle kainat emsal alınarak, el ele, el Hakka düsturuyla semah dönülür.

Büyük bir aşk ve tutku ile kendini cümle varlıkla buluşturma, bütünleştirme, hemhal etme ve ilahi aşkı tüm benliğinde, hücrelerinde hissederek, vecd ile semah dönülür.

Özü böyledir semahın.

Böylesi bir derinliği olan ve Alevi inanç gerçekliğiyle az çok hasbıhal olan kimselerin bilmesi gereken bu gerçekleri bilmiyormuş gibi yapıp ısrarla semahı çeşitli etkinliklerde güya iyi niyetlice, güya Alevileri dikkate almanın bir nişanesi olarak semah dönmek Alevilere ve Alevi inancına hakarettir.

Neden hakarettir?

Her ne kadar iyi niyetli bir davranış olsa da sonuçta semahı folklor düzeyine indirdiği için Alevilere zarar veren bir durumdur. Çünkü Alevi inanç gerçekliğini kabul etmeyen, Aleviliğin inanç değil, sıradan ve basit bir kültür olduğunu söyleyip Alevilerin haklarını vermeyip inkar edenlerin ellerine koz verilmekte ve onların tezleri doğrulanmaktadır.

Böylece onlar rahatlıkla bizlere, “Hani Alevilik bir inançtı ve semahta ibadettiniz bir bölümüydü? Bu nasıl ibadettir ki ulu orta her yerde yapıyorsunuz? Ege, Karadeniz yöre folklorundan sonra semah dönüyorsunuz? Bu durumda semahınız basit bir folklor oyunudur, ibadet ile alakası yok. sizde bir inanç değil, bir kültürsünüz” diyebiliyorlar.

Bu tür durumlara izin vermemek için daha duyarlı ve dikkatli olmak gerekiyor.

Bütün İnsanlık İçin Dua Etmek

Alevilik ve Aleviler hakkında son yıllarda epey yazı, kitap ve görsel bilgiler oluştu.

Buna rağmen Alevilik inancı ve Alevi toplum gerçeği en iyi cem ibadetinde anlaşılır, gözlemlenir.

Cem ibadeti bizlerin inancının somut, elle tutulur halidir.

Salt inancımızın pratikleşmiş hali değildir cem ibadeti.

Bununla beraber toplumsal olarak da birliğimizin sağlanmasının, sorunlarımızın çözülmesinin ana merkezidir.

Cem ibadetini özünde üç boyutlu olarak anlamak gerekiyor.

Cem başlamadan edilen nasihatler, ibadet ve ibadetten sonra gelişen sohbetler.

Günümüzde belki daha çok ibadet boyutu ağırlıklı olmakla beraber esas olarak cem bu üç sacayağı üzerindedir.

Bu anlayış ve bakış açısının sonucudur ki Aleviliği öğrenmek, Alevileri daha iyi tanımak isteyenleri ısrarla cemlere davet ediyor ve hatta bazı ilgili ve duyarlı kişilerin cemlere iştirak etmesi için çalışmalar yapıyorum.

Ceme katılanlarla cem sonrası uzun sohbetler ediyoruz.

Bu sohbetlerde cemi bir kez daha anlatıyor, oradaki hizmetlerin ne manaya geldiklerini, neyi ve neleri sembolize ettiklerini detaylandırıyoruz.

Yine okunan gülbankları (duaları), çalınan deyişleri, söylenen mersiyelerin ayrıntılarını ceme ilk defa katılan kişilere anlatıyoruz.

Alevi olmayıp da ilk defa ceme katılanlara “cem ibadeti sende ne gibi hisler uyandırdı, topluma dair nasıl bir gözlem yaptın”

sorusuna cevaplar ceme katılanların geldikleri ulus ve inanç aidiyetleriyle farklılık arz ediyor.

Fakat bu güne kadar ceme katılan Alman, Amerikalı, Sırp ve daha benzer milletlerden aldığım tepkiler Alevlerin barışçıl bir topluluk oldukları ve Aleviliğin hümanizma merkezli bir inanç olduğu şeklindedir.

Ortadoğu ve Asya halklarının ilgisi ve tepkileri daha başka noktada yoğunlaşıyor.

Onlar daha çok Sünni ve Şiiilerle ortak noktaları ve farklılıkları anlamaya çalışıyorlar.

Yine semah, ceme katılan herkesin anlam vermek istediği ibadet bölümü.

En son katıldığım ceme yanımda iki Alman kişiyi de birlikte götürdüm.

Önceden paylaştığım gibi onlar lokmalarını beraberlerinde getirdiler.

Ben nasıl cem meydanına girdiysem onlarda beni takip edip aynısını yaptılar.

Yine cem başlamadan -daha önceleri de anlattığım gibi- cemin işleyişini ve yapılan ritüelleri, bunların neden yapıldığı ve ne manayı taşıdığını elimden geldiğince anlatmaya çalıştım.

Katıldığımız cemin post dedeliğini Hasan Ali İçlek dede yaptı.

Yanımda coşku ve aşk ile hizmetini yapan bir zakir olmakla beraber kendisi de sazı ve sesiyle ve yine Türkçe'nin yani sıra söylediği Zaza'ca deyişlerle hizmetini çok güzel bir şekilde yerine getirdi.

Cem mühürlenip lokmalar yenildiğinde sohbeta başladık.

Katılan kişilerin çokça soruları vardı.

Onlar sorularını bitirdiklerinde bu defa ben onların izlenimlerini, düşüncelerini öğrenmek istedim.

Ben daha sorumu tamamlamadan birisi ağzındaki lokmayı bitirmeden başladı heyecan ve coşkuyla izlenim ve düşüncelerini anlatmaya.

“Anlatacak çok şey var fakat benim en çok dikkatimi çeken yapılan duaların sadece burada bulunup ibadet edenler için değil, yine sadece Aleviler için değil, tüm insanlık için olmasıdır.

İnsanın sadece kendisi için değil, bütün insanlık için dua etmesi herhalde çok az inançta vardır.

Siz Aleviler tüm insanlığın huzuru, birliği, refahı ve mutluluğu için dua ediyorsunuz.

Bu takdir edilmesi gereken ve bence tüm insanlığa anlatılması gereken bir husustur.

Seninle tanışmadan önce Alevilik hakkında neredeyse hiç bir bilgim yoktu.

Böylesine barışçıl ve insancıl bir inancınız var ve üstelik Almanya da neredeyse bir milyona yakın nüfusunuz var ve çok kimse sizden haberdar değil.

Bu anlaşılır bir şey değil.

Bence tüm insanlığa hitap eden inancınızı daha çok kişiye anlatmalı ve tanıtmalısınız.

Çünkü gerçekten gurur duyulacak bir inancınız var.

Tüm etnik kimliklere saygılı, tüm dinlere saygılı ve kadını erkeği ile beraber aynı çatı altında ibadet etmeyi ilke edinen bir inanç.

Kimseyle kıyaslamak istemiyorum fakat kendisi gibi olmayan herkesi kötü ve cehennemlik gören anlayışlarla karşılaştığımda Alevilik gerçekten çok özel ve farklı bir inanç”.

Diğer kişide benzer düşünceler ve görüşler dile getirdi.

Bende o günden sonra tüm insanlık için dua konusunda biraz daha etraflıca düşündüm ve dedelerimizle sohbetler geliştirdim bu konu ile alakalı olarak.

Evet, bizler sadece kendimiz için değil, tüm insanlığın hayrı ve güzelliği için ibadet ve dua ediyoruz.

Yine Yezidin şahsında cümle kötülükleri lanetliyor, reddediyor ve yine İmam Hüseyin'in şahsında bütün güzellikleri ve doğruları yüceltiyoruz.

O arkadaşların da dedikleri gibi böylesi bir inanç neden insanlıkla buluşmasın?

Neden daha çok insan bütün insanlığa barışı, huzuru, sevgiyi, kardeşliği ve dayanışmayı vaaz eden, tüm dinlere ve dillere, renklere ve ırklara saygılı olmayı emreden Alevilikten haberdar olmasın ki?

Şahım Bize Kırklar Derler

Her şey her zaman ki gibi başladı.

Lokmalar hazırlandı, temiz elbiseler giyinildi, diğer hazırlıklar tamam edildi ve cem evine gelindi.

Yine her zaman ki gibi lokmalar hizmet sahiplerine teslim edildi, cem başlamadan canlarla hasret giderildi, dede ile sohbet edildi, çay içildi ve cem zamanı kapıya niyaz edilip eşige basmadan cem meydanına varıldı.

Her şey her zaman ki gibi yerli yerince yapıldı.

Cem başlayıp dede gülbankını dillendirip zakir avaz edince, bir farkındalık olduğunu hissetmeye başlamıştı Mansur.

Cem ibadeti ile daha bir bütünleşmiş, algılaması daha bir gelişmiş ve duyu organları her zamankinden daha hassaslaşmıştı.

Hizmetler görülüp dede hizmet sahiplerine dua verdikçe, zakir duaz ve deyişleri dillendirdikçe Mansur terliyor, sakinleşiyor, coşuyordu.

Bu birinden farklı ve aynı zamanda çok güçlü duyguları bir arada yaşıyordu.

Cem başladıktan sonra edep erkan ile oturmuş, sağ elini kalbinin üzerine koymuş, sol elini dizinin üzerine indirmiş ve gözlerini kapatarak can kulağı ile görerek cem ibadetini yapıyordu.

Özünü birliyor, özünü dara çekiyor, gönül evreninde cümle kainat gibi aşk ile semah dönüyordu Mansur.

Zakir tevhit ve miraçlamayı okurken Mansur tevhit haline ulaşmış, birliği yakalamıştı.

Bedenen cem meydanında can olarak ise başka bir meydandaydı.

Şaşırmaması, hayret etmesi ve tüm bunlara anlam vermesi gerekirken, oldukça sakin ve sanki daha önce bu mecliste yer almış gibi bir hali vardı.

Küçük, kare seklinde, açık kubbesi ile yıldızların görüldüğü bir mekandı bu meydan.

Tek bir delil yanıyorsa olmasına karşın meydan oldukça aydınlıktı.

Meydanda bulunanların saçtıkları nur gök kubbeğe doğru yayılıyordu.

Yüzlerine seçmeye çalıştı, seçemedi.

Kadın, erkek, genç, yaşlı farkındalığı yoktu.

Hepsi aynıydı ve bir o kadar farklı.

Nasıl oluyordu bu?

Aynı olmak ve aynı zamanda farklı olmak.

Anlam vermeye çalışmaktan vazgeçti Mansur.

Önemi yoktu simalarının nasıl olduğu ve nasıl göründükleri.

Hepsi halka şeklinde oturmuş, tıpkı cemde olduğu gibi cemalet cemale ibadet ediyorlardı.

Mansur bu meydandaydı, fakat meydana fiziki olarak etki edemiyordu.

Dokunmak istiyor dokunamıyor, yürümek istiyor yürüyemiyor, ses vermek istiyor veremiyordu.

Bir köşede izliyordu Mansur, cem olan bu canları.

Ne kadar öyle kaldı, nasıl bir dua ediyorlardı bilinmez.

Bütün bu bilinmezliği kapının çalması bozdu.

Aralarından birisi “kim o” diye seslendi.

“Ben peygamberim, açın kapıyı” dedi kapıya vuran.

Mansur bu sözü duyunca sabit olduğu yerden irkildi.

Şimdi fark ediyordu nerede olduğunu.

Kırkların cemindeydi.

Yine aralarında birisi dedi ki *“bizim aramızda peygamberin işi yok, var git peygamberliğini ümmetine yap”*.

Bu sözleri duyunca Mansur en son cemevinde yaptıkları Hak kelamında bu konuyu işlediklerini hatırladı.

O muhabbette bulunanlardan birisi sormuştu; *“nasıl olur da Kırklar kendi aralarına peygamberi almazlar, bunu nasıl açıklamak gerekir”* diye sormuştu.

Bu soruyu cemevinin hizmetkarlarından Yusuf dede cevaplamıştı: *“peygamber hangi toplumu gelir ve niye gelir”* diye sorarak başlamıştı.

Cevabı da yine kendisi vermişti: *“peygamber, haber getirendir, elçidir, Hakkın mesajını ve hakikati tekrar körelmiş ve yoldan sapmışlara hatırlatmak için gönderilir.*

Yani peygamberlik Hakkı unutmuş ve hakikatten sapıp bozulmuş toplumlara gönderilir.

Oysa Kırklar Hakkı unutmuş, hakikatten yüz çevirmiş, sapmış, bozulmuş bir toplum değiller ki.

Aksine, Kırklar arıdır, arınmışlardır, Gürüh-ü Nacidirler.

Dolayısıyla Kırklara peygamber gerekmiyor, Hakkı unutmuş ve hakikat yolunu kirlenmiş olanlara gerekiyor.

Ondandır diyorlar ki git peygamberliğini ümmetine yap.”

Şimsek hızıyla bu sohbet hatırına geldi Mansur'un.

Kapı bir kez daha çalındı (ki artık Mansur onun kim olduğunu biliyordu) ve bu defa kapıdaki zat; *“ben yoksul ve fakirlerin hizmetçisiyim”* dedi.

Bu sözün üzerine kapı açıldı ve hep birlikte *“hoş geldin, gelmen mübarek olsun”* dediler.

İçeri giren hazret; *“canım size kimler derler”* diye sordu.

İçeridekiler yine hep birlikte *“Şahım bize kırklar derler”* diye cevapladılar.

Çok kısa bir an sonra *“biriniz eksik”* dedi Hazret.

“Salman şeydullaha gitti, ondandır noksan birimiz” dediler.

“Peki sizin ulunuz kim, büyüğünüz kim” diye sordu Hazret.

“Bizim ulumuzda, büyüğümüzde bir” dedi Kırklar yine hep bir ağızdan.

Hazret bu söz üzerine tereddüt edince, içlerinden birisi (ki Mansur bunun Hz. Ali olduğunu biliyordu artık) koluna neşter ile bir çizik attı.

Bunun üzerine hepsinin kolundan kan damladı, bir damlada kubbeden geldi.

Bunun üzerine neşteri vuran kolunu sardı, diğerlerinin de kanı kesildi.

Bunun ardında elinde bir üzüm tanesi ile (ki bu Salman'dı) birisi yaklaştı hazrete.

Hazret eline aldığı bu taneye bakarken kudretten bir tabak geldi ve hazret içinde ezdi bu üzüm tanesini ve uzattı Kırklara.

Sırasıyla Kırkların hepsinin elinde dolaştı tabak.

Kırklar bundan sonra “*Ya Hak*” dediler ve hep birlikte semah dönmeye başladılar.

Öyle bir aşkla semah dönüyorlardı ki o dairesel meydanda değil, arşın bilinmedik katmanlarında semah dönüyorlardı.

Hazrette katıldı semaha ve hepsi birlikte aşk ile semaha durdular.

Onlar böyle aşk ile semaha durunca Mansur da olduğu yerden gözlerini kapatıp onlarla semah dönüyordu.

Gözlerini açtığıında dedenin kendisini, kendisi gibi semah dönmüş olan ve diğer hizmet edenlere verdiği duaya “*Allah, Allah*” diyerek buldu.

Dede duasını bitirirken “*semahınız Kırklar semahı ola*” diye bitirdi.

Mansur, artık bu andan sonra daimi olarak gönül evreninde Kırklar ile semah döneceğini biliyordu.

Cem Meydanı Nasip Meydanıdır

Cem ibadeti; Hakka yakarış, varoluşa cevap, toplumsal düzen, bireysel mutluluktur.

Doğrulara davet, eğriliği düzeltme, eksikliği giderme, tamama erme, özünü dara çekme, gerçeklere ulaşmadır cem.

Özünü birleme, birlik halini yakalama, cümle varlıkla hemhal olmadır cem.

Yalanın gereksiz, hakikatin esas, benliğin dışarıda kaldığı, saf halinde özün meydanda olduğu yerdur cem meydanı.

Öyle bir meydan ki adeta Hakkın huzurunda cümle hakikatlerin birebir hatırlatıldığı, yaşatıldığı ve yeniden bütünlüklü olarak doğru şekilde inşa edildiği meydandır.

Ölmeden ölenlerin meydanıdır cem meydanı.

Ve cem meydanı nasip meydanıdır.

Neden nasip meydanıdır?

Çünkü arınmışlar topluluğudur cem erenleri.

Özü birlemiş, aradan ikiliği çıkartmış, batılı ayırıp Hakkı esas almış olanlardır onlar.

Sadece ama sadece Hakkın ve hakikatlere bağlı olup Hakk yolunda gidenlerin meydanda olduğu bu arınmışlar topluluğu yani Güruh-u Naciye bendelerinin olduğu bir yerde elbette nasipte olur, nasipte dağıtılır.

Orada sadece Hakk ve hakikat vardır.

Orada Ehlibeyt ve gerçek erenlerin nutku ve himmeti/hikmeti vardır.

Orada Hakka gönülden bağlı olup Bezm-i Elestte verdikleri ikrarın gereklerini zahir hayatta yerine getirenler vardır.

Böylesi nur ile dolu cemallerin, pir u pak gönüllerin, nefsanियeti ve kibiri aşır kemalete ulaşma arzusu taşıyanların olduğu meydana nasip olmaz mı?

Elbette ki olur.

Cem meydanı nasip meydanıdır.

Bu meydan ham ervahların öyle sandığı gibi boş bir meydan değildir.

Bu ibadet öyle birilerinin düşündüğü gibi amaçsız değildir.

Bu güzide toplum öyle sanıldığı gibi gerçeklerden uzak bir toplum değildir.

Aksine, gerçeklerin bilincinde olup sırr-ı hakikatlere ulaşma arzusu taşıyan bir toplumdur.

Bizler bu inancı yaşıyor, bu yolu sürüyoruz.

Cümle varlığımızla o dara durduğumuzda, Hakkı zikir ettiğimizde, Ehlibeyte bağlılığımızı yinelediğimizde; biliyoruz ki dünyalıklardan arınmışız.

Nasibimizi Hakktan isterken dünyevi şeylerin peşinde, isteğinde değiliz.

Hakka bağlılığımızın daim olmasını, Ehlibeyt bendesi olarak bir yaşam sahibi olmamızı, yolu dosdoğru sürenlerden olma dileğimizi, isteğimizi belirtiyoruz.

Tüm dünyevilikler bu soyluluk karşısında çer çöp kalır.

Elbette cümle varlığı kendi varlığından var eden bizleri rızksız bırakmaz.

O noktada da nasipsiz değiliz.

Bir karıncanın dahi rızkını veren Hüda, bizleri yani ona tabi olup cem meydanında onu zikir edenleri de tabi ki nasipsiz bırakmaz.

O halde cem meydanı nasip meydanıdır.

Dilde ne dileğimiz varsa, gönülde ne muradımız varsa bu bu meydanda dile gelirse kabul olmaması için hiç bir neden yoktur.

Yeter ki biz isteyelim, o sonsuz varlığın var edicisi elbette kendisine yönelen samimi ikrar sahiplerini boş geri çevirmez.

Dua Etmek Ve Duaların Kabulü

Bir çok insan dua ettiklerini fakat dualarının kabul olunmadığını söylüyor ve ardından neden kabul edilmediğini sorguluyorlar.

Bir noktada duaları kabul olunmadığı için sitem ediyorlar.

Genel olarak bir çok kişi duayı, Haktan bir şeyler (maddi olarak) dileme, talep etme noktasında yapıyor.

Bu istek ve talepler gerçekleşmeyince de sitem ve isyan başlıyor.

Hatta Yaratıcının varlığı dahi söz konusu olunabiliyor.

Bu bakış açısına karşın bizce duanın manasını bu boyutuyla biraz açmak ve derinleştirmek gerekiyor.

En basit tanımıyla dua, yaratan Allah ile insan arasında oluşan bir iletişimdir.

İbadetinde özü olan dua Yaratana insanın isteklerini, tövbesini, dileklerini iletmesidir.

Bununla beraber dua, aynı zamanda insanın kendi iç benliğine yönelişi ve Yaratana yakarmasıyla bu benlikte oluşmuş olan olumsuzlukların giderilmesidir de.

Genel olarak duayı maddi talep ile sınırlı tutanlar ve bunun sonucunda gerçekleşmeyen istem ve taleplerle dua edenler, inançlarında şüpheye düşüyorlar.

Dua ederken maddi taleplerde bulunmak, daha iyi yaşam şartlarına sahip olma isteğini dile getirmek ve benzer saiklerle dua etmek olumsuz bir durum değildir. İnsani bir durumdur.

Fakat dua da bizce esas olan Hakkın rızasını talep etmedir.

Hak inancına mensup hakikat yolunda yürümenin çaba, gayret ve iradesini istemedir.

Maddi olarak dua etmek insani olmak ile beraber duada esas olan değildir.

Neden değildir?

Çünkü maddi olarak talep ve isteklerimiz için bizlerin aklı, zekası, bilgisi ve azmi esastır.

Maddiyat için Haktan dua yoluyla istek ve talepte bulunmak Hakkın bizlere vermiş olduğu yetenek ve becerileri yok saymak anlamına gelir.

Zengin olmak, daha iyi yaşam şartlarında yaşamayı istemek, mevki ve makam sahibi olmayı istemek için bizlere lazım gelen çalışkanlık, yetenek ve beceridir.

Bütün bunlar ise bizlerin zaten fitratında mevcuttur.

Bunları Yaratandan talep etmek manevi olarak taleplerden bulunmaktan bizleri alıkoyuyor.

Oysa bize lazım gelen; varoluşun anlam ve manasını kavramak, Künt-ü Kenz esrarına vakıf ve hakim olmak ve Bezm-i Elest'te verdiğimiz ikrarımıza sadık olarak yaşamaktır.

Böylesi bir yaşamı talep etmek yerine bir takım geçici dünyevi avuntularla uğraşmak ve bu gerçekleşmeyince de hayal kırıklığı yaşayarak varoluşu sorgulamak ne kadar doğru olabilir ki?

Dualarımızda maddiyat veya maddiyat eksenli isteklerde bulunmak şu sonsuz kainatın en değerli varlığı olan insanı, yani Eşref-i Mahlukatın yüceliğine ters bir istek ve dilektir.

Maddiyat için dua etmek yerine şartları oluşturmak, çalışmak ve becerilerimizi sergilemek, yeteneklerimizi geliştirmek gerekiyor.

Eğer “bazıları köşe başlarını tuttu, tüm maddi imkanları kendi çıkarları doğrultusunda, dar bir zümre için kullanıyor ve bunun

neticesinde bizlere bir pay düşmüyor” deniliyorsa, o halde buna karşın neden mücadele edilmediği ve bu dar zümrenin saltanatının yıkılmadığını sorgulamak gerekiyor.

Söylemek istediklerimizi özetlersek: dua etmek insanı Allah'a yakınlaştırır.

İnsanın kendi gerçekliği ve özü ile buluşmasını sağlar.

Kendi gerçeğinin bilincine ulaşmış kişi yaşamın ve cümle varlığın, bütün hakikatlerin sırrına vakıf olur ve böylece varoluşa anlam ve cevap vermiş olur.

Böylesi bir yücelik, soyluluk içeren duayı sadece maddi isteklerle sınırlamak insanın kendisine, yeteneklerine ve en önemlisi de Hakkın gerçeğine ters bir durumdur.

Maddiyat ve diğer bazı şeyler için çalışıp, mücadele edip, gayret göstermek gerekiyor.

Dualarımızda maddiyat, makam, mevki istemek ve talep etmek yerine Hakkın rızasını talep etmek, Hakkın (kendinin) gerçeğine ulaşma arzusunu dile getirmek en doğru olanıdır.

Cem İbadetinin Amacı Nedir ve Cem İnsanın ve Toplumun Hangi İhtiyacına Cevap Veriyor?

Bu soruya ara başlık şeklinde cevap vermek gerekirse; cem ibadetinin toplumsal düzen ve bireysel mutluluk olduğu başlığının altını kalın şekilde çizebiliriz.

Demek ki cem ibadeti birey olarak insanın içsel huzurunu sağladığı, içsel tamamlanmışlığa cevap verebildiği kadar toplumsal düzeninde yerli yerine oturmasını sağlıyor.

Bu anlayışla; cem ibadeti bireyin ve toplumun vazgeçilmezidir.

Bunu biraz daha açalım, detaylandıralım.

İbadet nedir, insan neden ibadet eder, ibadet etmekle amaçlanan nedir?

Bir çok din, inanç ve öğretilerde ibadetin tanımı: insanın kendisini yaratan/var edene karşı sorumluluklarını yerine getirmesi olarak açıklanır.

Bu doğru bir açıklama ancak bu açıklamaya; ibadetin bir diğer maksadında (belki bir noktada asıl maksadının) insanın kendisini bilmesine vesile olması olarak da algılanmasıdır.

Bu anlamda Alevi erenlerimiz Dört Kapı Kırk Makam öğretisinin belirli aşamalarında şu sonsuz kainatı ve bu kainatta küçücük bir toz zerresi olan dünyayı yaratan, var eden Allah'ın insanların ibadetine ihtiyaç duyup duymayacağını taliplere soru olarak yöneltirler.

Ve ardından asıl ibadete insanın ihtiyacı olduğunu çünkü ibadetin (burada kast edilen elbette Aleviliğin ibadetidir) insanın kendisini bilmesini vesile olduğunu izah eder ve sonrasında bunu Aleviliğin yaratılış/varoluş yani insanın ilk çıkış noktası ile irtibatlandırırılar.

Bu manada Künt-ü Kenz esrarı/sırrı olarak adlandırılan anlayışın gereği Allah gizli bir hazineydi, bilinmek istedi ve bunun için kainatı, dünyayı, mahlukatı ve sonunda kendi özünden insanı yarattı.

İşte ibadette insanın kendisini bilmesine vesiledir.

Kendisini bilen Hakk'ı bilmez mi?

Bu anlayış, inanç ve bakış açısıyla Alevilerin toplumsal ibadeti cem ve biçime tabi olmayan bireysel ibadetlerine bakmamız gerekiyor.

İbadetimizin diğer anlamlarının ve işlevlerinin yanında ana amacı insanın kendisini bilmesidir.

Kendisini bilen insan, insan-ı kamildir.

İnsan-ı kamil ise cümle sırlara hakim biri olarak Hakk'ı bilenlerden.

İnsan-ı kamillerin çoğunlukta olduğu, tüm dünyada ki insanların ham ervah değil, insan-ı kamil olduğu bir dünya; asıl yaşanılması gereken dünyadır ve özlenen dünyada böyle bir dünyadır.

Yani ayrımcılık, yoksulluk, adaletsizlik, ırkçılık ve dinciliğin olmadığı, herkesin bir birine saygılı olduğu, farklılıkların savaş ve kavga nedeni değil de zengin olarak görüldüğü bir dünya.

İnancımıza göre varoluşun gayesi de budur aslında.

Sevgiden oluşmuştur yaşam ve sevgi ile bu oluşuma cevap verilmesi gerekiyor.

Nefsaniyet, benlik, kibir ve daha benzer kötülükler gelişmemiş, olgunlaşmamış ruhların eseri olarak ortaya çıkmaktadır.

O halde bu ham ervahların, bu olgunlaşmamış ruhların olgunlaşması, yaşamın soyluluğuna layık bir hale gelmesi gerekiyor.

Yani Hakk'ı ve hakikati bilmeleri gerekiyor.

Surette insan olmayı aşip manada insan olmaları gerekiyor.

İşte ibadette, dua, tefekkür de bunun için vardır.

İşte tüm bu nedenler için cem ibadetini yapıyoruz.

Hem şu sonsuz kainatı var edenle irtibatımızı sağlamaya çalışıyoruz, diğer yandan toplumsal düzenimizin işleme için, müşküllerimizin ve aramızdaki sorunların çözülmesi içinde bir araya gelip aynı değerler etrafında çözüm yolları arıyoruz

Bu noktada cem ibadeti diğer tüm ibadetlerden ayrılıyor.

Hiç bir ibadette böylesi bir boyut yoktur.

Yani bizlerin cemine insan öldüren, katillik yapan, hak yiyen kimse giremez.

Sadece bu tür somut ve büyük kötülük yapanlar değil, aynı zamanda orada bulunan herhangi bir cana bilerek veya bilmeyerek yanlışlık yapanda giremez.

Girmesi için öncelikle dara durup sorgulanması ve arınıp aklanması gerekiyor.

Bu olmadığı sürece o kimse, her kim olursa olsun ceme giremez, ibadette bulunamaz.

Oysa başka mabetlerde öyle değildir.

Dileyen herkes, bu katilde olsa, hırsız ve soyguncuda olsa girip sorgulanmadan cemaat ile ibadet edebilir.

Oysa esas olan insanın insandan razı olması değil miydi?

Kul kuldan razı olunca Hakk da kullarından razı olmuyor muydu?

Yine yüce yaradan bana kul hakkı ile gelmeyin diye buyurmamış mıydı?

İşte tüm bu nedenlerden dolayı, kul hakkıyla Allah'ın huzurunda olmamak için öncelikle o cem meydanında özümüzü dara çekiyoruz.

Ve böylece kul hakkıyla Allah'ın huzuruna çıkmamış oluyoruz.

Peki kul hakkı yemediğimizde bu daha barışık ve adil bir toplumsal düzen getirmez mi?

Bir toplum düşünün kimse kimseye haksızlık yapmıyor, kandırmıyor, yalan söylemiyor, bir birini kötüleyip ötekileştirmiyor, ayrımcılık yapmıyor.

Böylesi bit toplum cennet sakinlerinin atmosferinde yaşamaz mı?

Sevginin, hürmetin, iyiliğin yüceltiildiği ve yaşatıldığı, kötülük ve nefretin yok edildiği, arı ve duru benliklerin oluştuğu, nefsanîyet ve kibirli olanın adım adım olgunlaştığı bir toplumsal düzen....

Demek ki cem ibadetimiz insana ekmek ve su kadar gerekiyor.

Demek ki cem ibadetinde Hakk'a aşkla, sevgiyle, ikrar ve imanla yakarıp dua ediyoruz.

Diğer yandan Hakk'ın insanlardan istediği o bilinmeyi yani cennet atmosferi bir yaşamın, toplumsal düzenin oluşmasını da adım adım burada uyguluyoruz.

Bir kez daha: Gelin canlar cem olalım.

Döndüğümüz Çark-ı Pervazlar

Hakk aşkıyla hakikatin bilinciyle gözlerimizden dökülür yaşlar.

Dilimizde Hüseyini türküler, yüreklerimizde aşkı, akar gözlerimizden yaşlar.

Cahil anlamaz halimizden.

Bilmez ki yürek bağlamışız pirin yüreğine.

Bilmez ki bağlıyız Bezm-i Elest'te verdiğimiz ikrara.

Bilmez ki ötelere ötesine niyaz ederiz.

Varlığımız zahiri olsa dahi batındadır özümüz.

Bu hal ile döneriz semahımızı.

Semaya açarız pervazlarımızı.

Sonsuz gökyüzü eşlik eder bize.

Kesilirken ayaklarımız yerden, kainatın bilinmedik yerlerindeyiz daha.

Nadan sanır bir biz dönüyoruz semahı, bilmez ki cümle varlık, kainat aşk ile semah dönüyor.

Döndüğümüz çark-ı pervazlar seyir için değildir, Hakk içindir.

Hakikatlere gidenlerin kanat çırpmasıdır.

Hakkın hakikatlerine varmak içindir bu kanatlar.

Varılınca o sonsuzluk deryasına, daha gerek yoktur kanada.

Yek can olunur, hemhal olunur.

Noksanlık giderilir, tamam olunur.

Behey ham ervah; boşuna mı sandın bu göz yaşlarını.

Bunlar aşkın, Hakkın ve hakikatin gözyaşlarıdır.

Bunlar öyle su damlası değildir, yürekten gelir ve yürek inci mercan yuvasıdır.

Lal u gevherden anlamıyorsan ve dahi bu halinle kınıyorsan Hakka niyazımızı, cemimizi, gülbank ve tefekkürümüzü; var git yolun açık olsun.

Cehennem kuyusunun başında bekliyor seni zebaniler.

Bizlerin diyarı ise Kevser havuzunun başı, erenlerin serçemesinin yanıdır.

Hakk eyvallah.

Cem İbadettir

Alevilik Hakk inancıdır, hakikatin yoludur.

Bu gerçeklik Alevi olanlar için hayatın tüm alanlarında an be an yaşanılır.

Fakat Alevilik inancının yaşadığı en zirve nokta toplumsal ibadet olan cemdir.

Cem ibadetini yaşamak, tam anlamıyla cem olmak, birlik halini yakalamak, Hakkın divanında durmuşcasına bir ruh hali içerisinde olabilmek, razı olmak ve razı edilmiş olmak için; yani kısacası bir bütün halinde cemi tüm iliklerimizde yaşamak için onun kurallarına uymak gerekiyor.

Günümüzde bu cemdeki aşk halini, birlik halini, yek can olma halini bir çok kimse yaşayamıyor.

Yaşayamıyor çünkü ceme ön yargılarla katılıyor.

Cemin gerçek mana ve anlamından uzak bir şekilde katılıyor.

Bir çok yönüyle cemde yapılan hizmetleri, edilen duaların, söylenen deyiş ve duazların anlamını bilmeden, derinliğini kavramadan katılıyoruz.

Adeta tiyatro izler gibi, her hangi bir gösteri izler gibi ceme katılıyoruz.

Bu katılımı ise o aşkınlığı yaşamak, hemhal olmak, miraca ulaşmak, birliği yakalamak mümkün olmuyor, olamazda.

Cem ibadetini hiç bir nokta eksik olmadan tüm hücrelerde yaşamak için ibadete katılmak, ibadet etmek gerekiyor.

Kafamızda şekillenmiş ibadet anlayışının, bize öğretilmiş ve dayatılmış egemen ibadet anlayışının kalıplarının dışına çıkarak,

cemi en özgün haliyle anlayarak, hissederek ve en mühimi ceme seyirci olmak değil, katılıp ibadete ederek cemi yaşamalıyız.

Böyle olursa cemin anlamını kavrarız.

Kavramak ile beraber o aşkınlığı yaşarız.

Ve yaşadığımız bu aşkı hali bizlerde, kişiliğimizde, iç dünyamızda öyle bir etki eder ki, adeta aradığımızı bulmamıza, yaşamın şifresine bir adım daha yaklaşmış olmamıza vesile olur.

Ceme gelirken bu bilinçle, bilgiyle ve en önemlisi de ön yargısız bir şekilde, seyirci olmak maksadıyla değil, ibadet etmek maksadıyla gelmek gerekiyor.

Ceme katılırken ibadet etmek gerekiyor.

Yani öyle bir köşede sandalyede oturarak, arada cep telefonuna bakarak, gülerek, hizmet edenlerin açıklarını aramaya çalışarak olmaz.

Yine başka ibadetlerde olanları cemde aramaya çalışmak, onlarla illa bir benzerlik veya ayrılık noktaları aramamak gerekiyor.

En basitinde gönlü açık etmek, zihni ön yargıdan arındırmış olarak katılmayı esas almalıyız.

Cem meydanının nasip meydanı olduğunun, darın Hakkın divanındaki dar olduğunun bilincinde olmak gerekiyor.

Toplumsal huzurun buradan başladığını, müşküllerin burada çözüldüğünün farkında olmak gerekiyor.

Teslim-i Rıza olmak gerekiyor.

Cem erenlerinin o nur cemallerine yansıyanın uyandırılan delilin ışığı değil, Hakkın nurunun yansıması olduğunu görmek gerekiyor.

Böyle olursa cem, işte gerçek cem olur, Kırkların Cemi olur ve cem erenleri de kırkların yolundan gidenler, onların halleri ile hallenenler, dilleri ile dillenenlerden olurlar.

Ön yargısız, kalp ve düşünce berraklığı ile gelirse cem meydanına, başkalarının dayatmalarından kurtulunulursa ve karınca kararınca ibadete iştirak edilirse, cem olunur.

Yoksa katılanlar için teatral bir gösteride olmadığı için cem, zaman kaybı olur.

Bu tür zamanları değerli olanlar ise zamanlarını önemli işlerle harcasınlar, daha uygun olur, hem ceme gerçekten ibadet etmek için katılanlar için hemde kendileri için.

Remzi Kaptan'ın Özel Gülbankları (Duaları)

Bilinmek ve İşitilmek

Duanın ibadetin özü olduğu gerçeği herkesin malumudur. Bu gerçek bundan önceki asırlarda varlığını koruduğu gibi gelecek çağlarda da varlığını koruyacaktır.

Günümüz insanı bir çok biçimsel ibadeti yapmamakla beraber dua etmeye devam ediyor. Bu manada dinlerin toplu ibadetlerine iştirak azalırken, bireysel olarak yapılan dualarda bir azalma görülmüyor. Aksine fertler modern yaşamın sıkıntılına ve getirdiği sorunlara karşı duaya ihtiyaç duyuyorlar.

Bu tespitlerden yola çıkarak şu soruları soralım ve birlikte cevap bulmaya çalışalım:

Dua nedir?

İnsanlar neden dua ediyor?

Dua gerçekten kabul olunmakta mıdır?

Dua eden kişi bunun karşılığını elle tutulur bir şekilde almakta mıdır?

Dua nedir?

En basit tanımıyla dua, yaratan Allah ile insan arasında oluşan bir iletişimdir. İbadetinde özü olan dua yaratana insanın isteklerini, tövbesini, dileklerini iletmesidir. Bu görünen, zahiri yandır. Aynı zamanda dua kendi iç benliğine yöneliş ve yaratana yakarmasıyla bu benlikte oluşmuş olan olumsuzlukların giderilmesidir de.

İnsanlar neden dua ediyor?

İnsanlar birden fazla sebepten dolayı dua ediyorlar. Ancak her durumda dua aslında bir talep ve yöneliş içeriyor. Dua eden kişi bilinmek ve işitilmek isteniyor. Kendi faniliğinin bilincinde olarak yaratıcı iradeye başvuruyor.

Dua gerçekten kabul olunmakta mıdır?

Dua eden insan onun kabul olacağına inandığı için dua ediyor. Kabul olunmayacağına inandığı zaman zaten dua etmeyi bırakır. Duayı mümkün kılan kabul olunacağına olan inançtır.

Bazı şartlar yerine getirildiğinde duanın kabul olmaması düşünülemez. Dinlerin temelinde bu inanç vardır. Bütün önemli dinler gerekli şartlarda dua edildiğinde bunun mutlaka gerçekleşeceğini vaaz ederler. Bu şartların başında tam bir teslimiyet, yaratıcı iradeye bağlılık, samimiyet ve daha benzer davranış ve düşünüş şekilleri geliyor.

Dua eden kişi bunun karşılığını elle tutulur bir şekilde almakta mıdır?

Dua yaratıcı ile bir iletişimdir. Yaratıcıyla iletişime geçen kişi belli bir zamandan sonra içsel bir değişime uğrar. Bu içsel değişim süreç içerisinde dışa vurarak düşünce, duygu ve davranışlara yansır.

Sorulara kısaca böyle cevaplar verdikten sonra sohbetimizi biraz daha detaylandıralım.

İstemek, talepte bulunmak ve böylece işitilmek, bilinmek.

Geçmiş çağlarda olduğu gibi modern zaman insanların, post modern zaman insanların sorunlarında, sıkıntılarında, çıkmazlarında, güvensizliklerinde, arayışlarında ve daha başka şeylerinde duaya ihtiyaç duyuluyor. Bunlara ek olarak bir başka boyut da varoluş ile ilgili sorularda veya arayışlarda duanın katkılarıdır.

Dua önemli ve etkilidir. İnsanın duygularında, algılarında, hislerinde, düşüncelerinde etki ve değişim yapabiliyor. Bu değişim hayatın her alanında yansımaları bulmaktadır. İnsanın yalnız

olmadığı, her şart ve koşul altında yüce bir Yaratıcı olduğu ve insanın bu yaratıcıyla her daim birlikte olduğu hissi, düşüncesi herkesi olmasa bile çokça insanı motive ediyor. Bu motivasyonun insan kişiliği üzerinde önemli bir etkisi vardır. Bu motivasyon ile kişi daha bir canlı, daha bir istekli, öz güven sahibi olabiliyor.

Bizleri ve şu sonsuz, sınırsız alemleri yaratan bir Yaradan var. O Yaradan her dem bizimledir. Bizlere şah damarımızdan daha yakındır. Bizi biliyor ve işliyor. Her şeye gücü yeten odur. Esirgeyen ve bağışlayandır. Rahman ve rahim olandır. Merhameti sınırsız olandır. Ona inanıyor, güveniyor ve bütün benliğimizle teslim oluyoruz.

Evet, sohbetimizi bir dua ile bitirelim.

Bismişah Allah Allah

Vakitler hayır ola

Hayırlar feth ola

Cümle kötülükler def ola

İnanan gönüller şad u abat ola

Yerlerin, göklerin ve cümle alemlerin Yaratıcısı

Sana inanıyor, sana sığınıyor, yalnızca senden medet umuyoruz.

Yolumuzu yolsuza, işimizi arsıza düşürme

Sonsuz denizinde temiz bir damla olmaktır arzumuz

Bizi dergahından mahrum eyleme

Bizi, ailemizi, dostlarımızı ve cümle insanları doğruluktan ayırma

Dilde dileklerimizi, gönülde muratlarımızı hasıl eyle

Sana inandık, Sana sığındık, yalnızca Senden medet umanlarız

Rahmetini ve bereketini bizden esirgeme

Gerçeğe Hü

Varlığından şüphe etmediğim
Darına durduğum, medet dilediğim
Varlığından var olduğum
Varlığıyla şad u abat olduğum
Sanadır tüm yakarışlarım

Kainatı, nur-u Muhammed'le nurlandıran
İnsanı, keremler sahibi Ali ile idrake davet eden
Hızır'ı İlyas ile birleştirip alemi canlandıran
Ademe Havva'yı yar edip halk eden
Sanadır tüm yakarışlarım

Ezelden ebede her dem var olansın
Gören göze ayan beyansın
İşiten kulağa en hoş sedasın
Nice velileri varlığıyla buluşturup hemhal edensin
Sanadır tüm yakarışlarım

Sanadır tüm yakarışlarım
Senden geldim, sana dönmektir muradım
Geldiğim gibi, pirüpak olarak

Kesmişken umudunu her şeyden ve herkesten
Kendinden bile kesmişken umudunu
Merhameti ve rahmeti sonsuz olan elbette seni yalnız bırakmaz.
Kapılma boş yere umutsuzluğa
Sığın yücelerin en yücesine.
Şahların şahı
Mertlerin en merdi
Elbette carına yetişecektir

Bu yerlerin ve göklerin sahibi
Kalu beladan beri
Küntü kenzden beri
Seninle olan
Seni sevdiği için halk eden
Elbette seni yalnız bırakmaz
Yeter ki sen iste
O vericidir
Yeter ki sen alıcı ol

Tek sığınağım sensin
Sana sığınırım merhametinden sual olunmayan
Hatalarımla, günahlarımla, yanlışlarımla

Darına durdum
Senden af dilemiyorum
Razıyım senden gelecek her cezaya

Kinimi gider, kibrimi yok et
Ey uluların ulusu
Arındır beni

Şu sonsuz alemde bir zerre bile değilken
Cümle şüphelerden, isyanlardan
Bütün kötülüklerden sana sığınırım

Baki olan
Ezelden ebede var olacak olan sensin
Kinden, kibirden, hırstan
Kul hakkından sana sığınırım

Allah'ım,
inancım sanadır
günahımla, yanlışım, hatamla darına durmuşum
alemleri nurlandırdığın gibi gönlümü aydınlat
senin nurunla nurlanmaktır yegane emelim

Acizliğimden, güçsüzlüğümden değil sana yakarışım
Sana yakarmam
Yarattığın cümle varlığa,
Kendi varlığıma
Anlam vermek ve şükran etmek istediğimdendir

Yüce Allah'ım

Biliyorum ki bu dünyada yaşıyor olmamın bir sebebi var

Biliyorum ki sevgiden dolayı cümle varlığı var eyledin

Biliyorum ki kullarına şah damarlarından daha yakınsın

Biliyorum ki her daim bir kapıyı açansın

Yüce Allah'ım

Beni

Bu sana sığınan ve senden yol göstermeni isteyen kulunu

dergahından kovma

Sen ki merhameti ve rahmeti sınırsız ve de sonsuz olansın

Merhametini ve rahmetini bu kulundan esirgeme yüce Allah'ım

İşte

Cümle varlığımla huzurundayım

Yardımlını benden esirgeme yüce Allah'ım

Dara düşmüş

Zorda kalmış bu kuluna bir yol göster

Sana sığınıyorum ey yücelerin yücesi
Cümle korkulardan
Yalanlardan
Hatalardan
Günahlardan
Yanlışırlardan

Kapına geldim
Divanına durdum
Yalvarışım sanadır
Yakarışım sana

Sultan olana bağışlamak düşer
Bağışla beni
Adem atamdan bu yana olan cümle
Hatalar
Kusurlar
Günahlar için bağışla

Eyüp'e verdiğin sabrı bana ver
Yusuf'a bahşettiğin iradeyi
İsa'ya verdiğin dayanma gücünü ver bana ey uluların ulusu

Bir kapı aç
Bir yol göster
Bir izin ver

Gecenin karanlığında şaşırılmışım yolumu
Ya ilahi senden medet
Sarp kayalarda, dipsiz uçurum kenarlarında kalmışım
Ya ilahi senden medet

Cehennem çukurlarından beter irin kuyularındayım
Dostluğun ve hakkaniyetin hakir görüldüğü melanet çağındayım
Ya ilahi senden medet
Sen ki bana, kuluna şah damarından daha yakınsın

Dilde dileğim, gönülde muradım
Senin rızan üzerinde yaşamaktır
Ya ilahi, merhameti ve rahmeti sonsuz olan
Bağışlaması ve esirgemesi sınırsız olan ilahi
Dilde dileklerimi, gönülde muratlarımı hasıl eyle
Sen ki kuluna şah damarından daha yakınsın
Yalnızca senden medet dileyenlerdenim

Ey Allah'ım
Yüzü yerde, özü darda olan
Senin meydanında bütün samimiyeti ve inanmışlığıyla
Sana teslim olmuş canları
Tek muratları senin rızanı almak olan canları
Muhammed Mustafa'nın
Ali'yel Murteza'nın
Fatimat-ül Zehra'nın
İmam Hasan Mücteba'nın
Şehidi Kerbela İmam Hüseyin'in
Ve Sana sıdk ile bağlı yüce şahsiyetlerin
Yüzü suyu hürmetine
Bu ulu meydanında yüzü kara çıkarma

Bu canların
Arı duru olarak meydana gelmiş
Ehlibeyte bağlı bu canların
Yolunu yolsuza düşürme

Onların dertlerine derman
Hastalarına şifa ihsan eyle yarabbi

Yarabbi
Kalpleri ve dilleri ile ikrar getirmiş olan
Bu Ehlibeyt bendelerini
Yollarından şaşırma
Onları şeytanın ve şeytanlaşmış olan kulların
Yezitlerin şerrinden kuru
Onları yolu dosdoğru sürenlerden eyle

Ya ilahi
İnkar edemem varlığını
Münkirlerden olamam
İnkar edipte yolunu şaşırınlardan olamam

Ya ilahi
Cümle kusurlarımla huzurundayım
arınmaktır muradım
Pirüpak olmak, cümle noksanlıkları gidermektir emelim

Ya ilahi
Yalnızca senden medet dileyenlerdenim
Hiç bir kinim, kibrim, hesabım yoktur
Yalnızca senin rızan üzerinde yaşamaktır dileğim

Ya ilahi
Vara yok diyemem
İnkar edemem varlığını
Cümle hatalarımla huzurundayım
Sana sığınıyor
Yalnızca senden medet diliyorum

Ya ilahi
Canım yolunda tercemandır
Sualsiz varlığımı varlığına sunanlardanım
Senden geldim sana gitmektir arzum
Bütün benliğiyle huzurunda elaman dileyen bu canı
Meydanında rüsva eyleme

Hakka çok şükür, çok şükür yolundayım
Ey pirlerin piri
Çaresizlerin çaresi
Darda kalmış olanların yol göstericisi
Selam olsun sana ve yolunda gidenlere

Selam sana ey pirlerin piri
Ey yaşamın ve kainatın sırrını çözmüş olan
Sırrı sır edenlerin yolunda gittikleri er
Hakkın selamı sana olsun

Nice zorda ve darda kalanların sığındıkları
Ümitsizlere umut olan
Dergahının kapısı daima açık olan
Selam sana ey mertlerin en merdi

Günahkarların sığındıkları
Çaresizlerin çare bulduğu
Adı bile cümle cihana bedel olan
Selam sana ya yücelerin yücesi

Adın geçtikçe yaralı yürekler şifa bulur
Nice hayal kırıklıkları yaşamış olanların yüzü güler
En devasız dertler bile dermana kavuşur
Selam olsun sana ve yolunda gidenlere

Allahım,
Bilerek veya bilmeyerek yaptığım cümle kusurlardan, hatalardan,
yanlışlardan, günahlardan sana sığınırım.
Sen merhameti bol, rahmeti sınırsız olansın.
Esirgemesi ve bağışlaması sonsuz olansın.
Allahım, yaptığım cümle kusurlar için beni bağışla.
Tüm samimiyetim ve içtenliğimle huzurundayım.
Merhametini ve rahmetini benden esirgeme.
Bu ulu meydanda yüzümü kara çıkarma.
Eşime- dostlarıma, cümle insanlara karşı yaptığım yanlışlardan
İşlediğim hatalardan sana sığınır,
Senin merhametini dilerim.
Beni doğrulardan eyle Allahım.
Bana rızan üzeri bir yaşam nasip eyle.

Allah'ım
Yüreğe korku salmış olan zalimlerden
Her dem kötülük yapmaya amade ham ervahlardan
Şeytana asker olmuş nefisten
Kendini bile görmeyecek kadar şişen benlikten
Sana sığınırım

Hatalıyım, kusurluyum, günahkarım
Tövbe edip kapına gelmiş
Senden medet diliyorum
Şefkatini ve merhametini bu aciz kulundan esirgeme
Allah'ım

Yüce Allah'ım
Nasıl ki varlığından sual olunmuyorsa, rahmetinden ve
bereketinden de sual olunmaz
Sana sığınmış, Senden medet dileyen bu kulundan merhametini
esirgeme
Sen rahman ve rahim olansın
Esirgeyen ve bağışlayansın

Cümle kainatı, alemleri ve onun içindekileri var eden Yüce
Allah'ım
Hatamla, yanlışım, acizliğimle özümü dara çekmiş
Senin ulu meydanında cümle cem erenlerinin huzurunda Senden
medet diliyorum

Bağışla beni Yüce Allah'ım
Ehlibeytin yüzü suyu hürmetine
Muhammed Mustafa'nın yüzü suyu hürmetine
Sana dost olan evliyaların, enbiyaların, cümle kamil insanların
yüzü suyu hürmetine
Hatasını, günahını, yanlışını bilen ve kabul eden ve tövbe eden bu
kulunu kapından geri çevirme
Yolunu yolsuza, işini düşküne düşürme Allah'ım

Allah'ım
Sana sığınıyorum
Kusurlardan, hatalardan, günahlardan, yanlışlardan
Yüce Allah'ım
Bilirim Sen her şeye maliksin
Cümle şüphelerden, kuruntulardan, vesveseden sana sığınıyorum
Her şeyi işiten ve bilensin
Ya Rabbim
Kalbime ferahlık nasip eyle
Gönlümü kibirlikten, hasetten arındır
Her tür şeytanı olan nefis ve tutkudan sana sığınıyorum yüce
Rabbim
Yüce Allah'ım
Beni yolu doğru sürenlerden eyle
Şeytana kul köle olmuş düşkünlerin yolunu yoluma düşürme
Beni namerde muhtaç eyleme ya Rabbim
Yüce Allahım
Merhametini ve rahmetini benden esirgeme
Beni muhannete muhtaç eyleyerek sınama yüce Allahım
Bir kapı aç, bir yol göster uluların ulusu

Yansın gönlümdeki çerağlar

Uyansın deliller

Nübüvvetin aşkına, velayetin aşkına, Ehlibeytin aşkına

İrfaniyet ve kemalet yolunda yangın olsun kıvılcımlar

Yüz yirmi dört bin nebinin aşkına

Evliyaların aşkına

Rahmeti azabından önde olan yüceler yücesi

Sana sığınan

Senden medet dileyen

Tek emeli Senin rızan üzeri bir yaşam olan bu aciz kulunu

Kerbela şehitlerine göz yaşları dökenlerin aşkına dergahından

mahrum eyleme

Gönlümdeki kini, kibri, haseti yer ile yeksan eyle

Masum-u Pakların yüzüsuyu hürmetine

Beni Güruh-u Nacilerden, arınmışlardan eyle

Allah'ım

Rahmetini ve merhametini benden esirgeme

Beni hal bilmezlerin,

Kendini bilmezlerin elini düşürme

Beni alçaklıkta ve onursuzlukta

Sınır tanımayanlardan uzak eyle

Yolumu yolsuza uğratma

Beni yokluk ve sefaletle sına

Beni

Onurlu ve adil yaşayan

Hakkı ve hakikati bilenlerden eyle

Ya İlahi

Bu canın bedenleşip varlık meydanına gelmesi Senin inayetinledir

Ya İlahi

Senden uzak yaşayan, Senin varlığını yok sayanlardan

Bu canı cüda eyle

Yarın huzur-u mahşerde bu canın yüzünü kara çıkarma

Ya İlahi

Bu can, varlığın senden olduğunun ayırdındadır

Bu canı halden bilmezlerle, maddiyatın ve çıkarın esiri olmuş

Değer ve doğru tanımayan, insanlık nedir bilmeyenlerden uzak

eyle

Ya Hakk

Şu koskoca evrende toz zerresi
Büyükliğünde bir dünyada yaşayıp
Cehaletine, hamlığına aldırılmayıp
Kendisini kainatın efendisi zanneden
Değil küçük dağları yaratmayı
Ay'ı tepemize diktiğini sanan
Dünya malı ile adamlığı satın aldığı düşünene
Her sözünde kibirlenen
Her davranışında böbürlenen
Surette insan gerçekte mahlukatlardan
Beni cüda eyle

